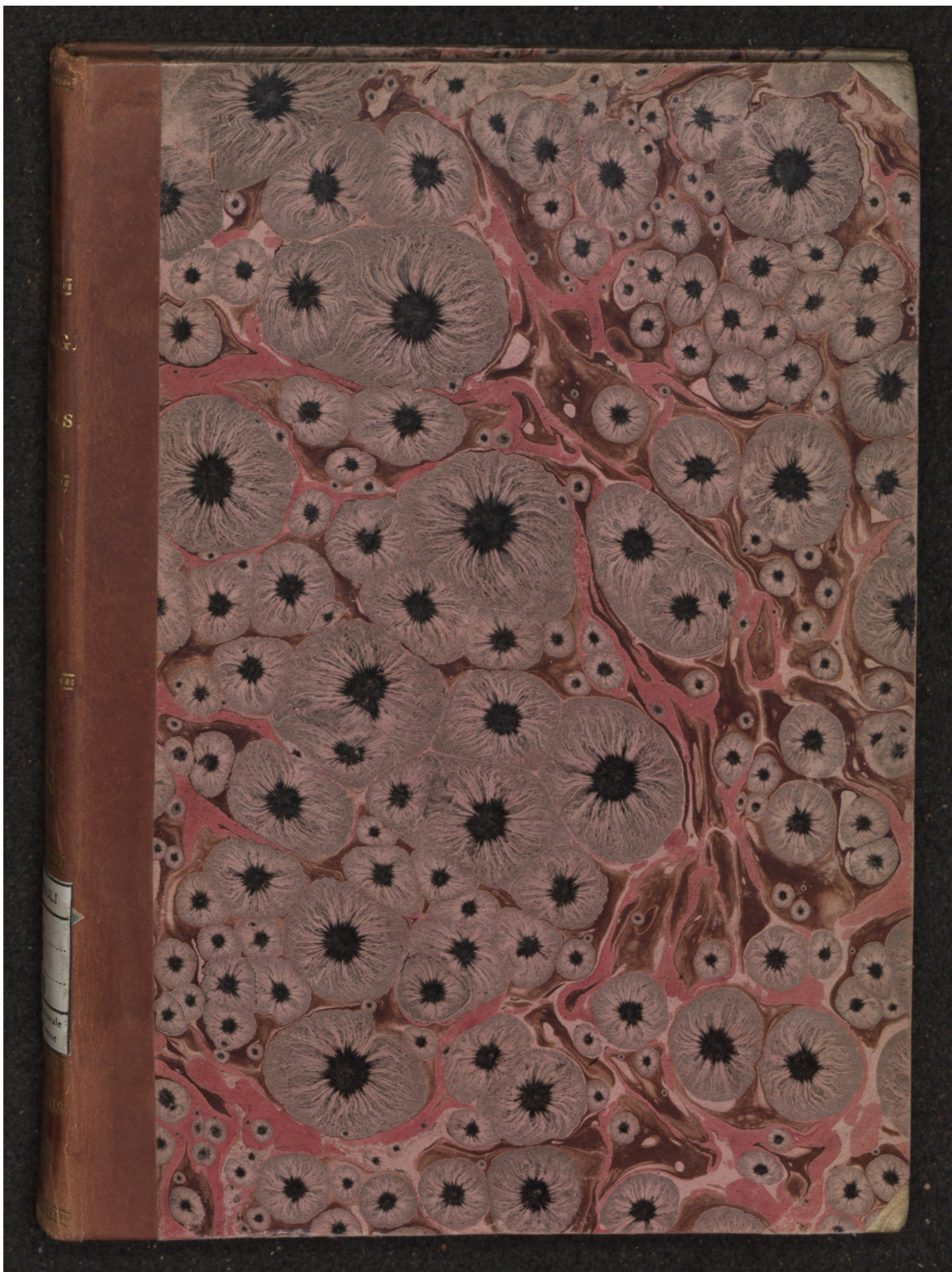

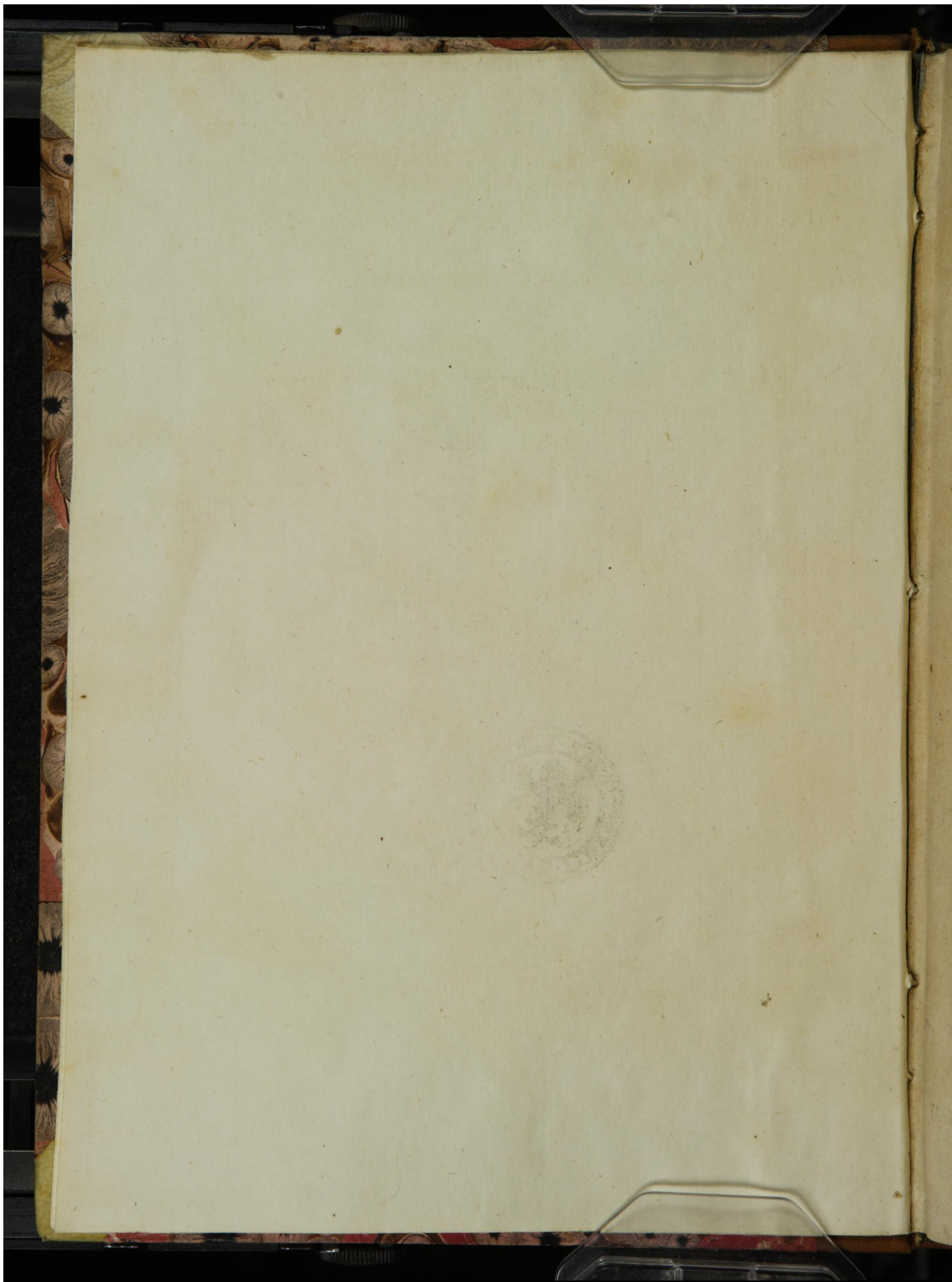

VII
TRISMEG
LAT. VERS
123
NCUNABULI
L
6
30
lioteca Nazionale
ntrale - Firenze
VENETII
1493

MERCVRII TRISMEGISTI LIBER DE POTESTATE ET SAPIENTIA DEI PER MARSILIVM FICINVM TRADVCTVS: AD COSMVM MEDICEM:

Tu quicunq; es: qui hæc legis. siue grãmaticus: siue orator: seu philosophus: aut theologus: scito. Mercurius Trismegistus sũ: quem singulari mea doctrina & theologica: ægypti prius & barbari: mox Christiani antiqui theologici: ingẽti stupore attoniti admirati sunt. Quare si me emes: & leges: hoc tibi erit commodi: quod paruo ære comparatus summa te legentem uoluptate: & utilitate afficiam. Cum mea doctrina cuicunq; aut mediocriter erudito: aut doctissimo placeat. parce oro: si uerũ dicere non pudet: nec piget. Lege modo me: & fatebere nõ mentitum: sed si semel leges: rursum releges: & cæteris consules: ut me emant: & legant. Bene Vale.

Argumentum Marsilii Ficini florentini in Librum Mercurii Trismegisti: ad Cosmum Medicem Patriæ Patrem.

O tempore: quo Moyses natus ē: floruit Athlas astrologus Promethei physici frater: ac maternus auus maioris Mercurii: cuius nepos fuit Mercurius Trismegistus. Hoc autem de illo scribit Augustinus: quāq̄ Cicero atq; Lactantius Mercurios quinq; per ordinem fuisse u olunt: quītumq; fuisse illum qui ab ægyptiis   :a græcis autē Trismegistus appellatus ē. Hūc asserūt occidisse Argū: ægyptiis præfuisse: eisq; leges ac litteras tradidisse. Litterarū uero characteres ī aīaliū arborūq; figuris instituisse. Hic in tanta hoīnum ueneratiōe fuit: ut ī deorum numerum relatus sit. Templa illius numīs constructa q̄plurima. Nomē eius proprium: ob reuerentiā quādam pronunciare: uulgo ac temere nō licebat. Primus anni mensis apud ægyptios nomine eius cognominat̄: oppidum ab eo conditur: quod etiam nunc græce noīatur   .i. Mercurii ciuitas. Trismegistum uero inter maximum nuncuparunt: quoniā & philosophus maximus: & sacerdos maximus: & rex maximus extitit. Mos enim erat ægyptiis. ut Plato scribit: ex philosophorum numero sacerdotes: ex sacerdotum cœtu regem eligere. Ille igitur quemadmodum acumne atq; doctrina: philosophis omnibus antecesserat: sic sacerdos inde constitutus sanctimonia uitæ: diuinorumq; cultu: uniuersis sacerdotibus præstitit: ac demum adeptus regiam dignitatem: administratiōe legū rebusq; gestis superiorum regum gloriam obscurauit: ut merito ter maximus fuerit nuncupatus. Hic inter philosophos primus: a physicis ac mathematicis ad diuinorum contemplationem se contulit. Primus de maiestate dei: demonum ordīe: animarum mutationibus sapientissime disputauit. Primus igitur theologiæ appellatus est auctor: cum sequutus Orpheus secun

das antiquæ theologiæ partes obtinuit Orphei sacri initiatus ē Aglaophemus. Aglaophemo successit in theologia Pytagoras quem philolaus sectatus est diui Platonis nostri præceptor. Itaque una priscæ theologiæ undiq; sibi consona secta ex theologis sex. miro quodam ordine conflata est exordia sumēs a Mercurio. a diuo Platone penitus absoluta. scripsit autem Mercurius libros ad diuinarum rerum cognitionē ptinentes q̄plurimos in quibus proh deus īmortalis q̄ archana misteria q̄ stupēda pādūntur oracula. nec ut philosophus tātum. sed ut propheta sæpenumero loquitur. canitque futura. Hic ruinam præuidit priscæ religionis. hic ortum nouæ fidei. hic adeuntum Christi. hic futurum iudicium: resurrectionem sæculi. beatorum gloriam supplicia peccatorum Quo factum est. ut Aurelius Augustinus dubitauerit. peritia ne syderum. an reuelatione demonem. multa protulerit. Lactantius autem illum inter sibillas. ac prophetas connumerare non dubitat. E multis deniq; Mercurii libris. duo sunt diuini præcipue. unus de uoluntate diuina. alter de potestate & sapientia dei. Ille Asclepius. hic Pimander inscribitur. Illum Apuleius platonicus latinum fecit. Alter usq; ad hæc tempora restitit apud græcos. At nuper ex Macedonia in Italiam aduectus: diligentia Leonardi pistoriensis docti: probiq; monachi ad nos peruenit. Ego autem cum tuis exhortationibus prouocatus: e græca lingua in latinam cōuertere statuissem æquum ofre putaui. Cosme fœlix: ut nomini tuo opusculum dedicarē. Nā cuius ipse adiutus opibus: librisq;: affatim refertus studiis græcis īcubui: eidē studiorū græcorū me decet offerre primitias. Neq; fas erit: opus tā sapiētis philosophi tā pii sacerdotis tā potētis regis: dicare cuiq̄ nisi ipse eēt: cui dicatur: pietate: sapientia. potētia. reliq̄s oībus āte celleret. Est aūt: ut ad scripta Mercurii descēdamꝰ. huius libri titulus pimāder quoniā ex q̄ttuorp

sonis quæ in dialogo disputãt primæ Pimãdro ptes attribuũt. Edidit uero librũ ægyptiis litteris. ideq; græcæ liguæ pitus græcis inde trãsferẽdo cõmunicauit ægyptiorũ mysteria. Propositũ huius opis ẽ d ptãte & sapia dei disserere. Cũq; sint horũ opationes gemiæ Quarũ pria i: ipsa dei natura permanet. Secũda porrigit ad extrema. Et illa qdẽ mundũ primæ æternũq; concipit: hæc uero mundũ scdm tpaleq; parit. De utrisq; opationibus deq; mundo utroq; grauissima disputat. Quid dei ptãs: qd sapiẽtia: quo ordie ĩtrisecus cõcipiãt: quo progressu exterius pareant. Præterea quæ producta sunt: quo se iuicẽ hẽant. quo cõueniãt: quoue discrepẽt: quo deniq; pacto suum respiciant auctorem. Ordo autẽ uoluminis ẽ: ut ĩ libellos q̃tuordeci distiguamꝰ: utq; primæ dialogi ptes Pimãdro dent: Scdas teneat Trismegistus: Tertias Aesculapius. Quartum locũ obtineat Tatius. Intẽdit ergo Mercurius ĩ diuinis Aesculapiũ ac Tacium erudire. Diuina docere neq̃q nõ didicit. At humano ĩgenio quæ supra naturã sunt: inuenire nõ possumus. Diuino itaq; opus ẽ lumine qt solis luce solẽ ipsum ĩtueamur. Lumẽ uero diuinæ mẽtis nũq̃ infundit aĩæ. nisi ipsa: ceu luna ad solẽ: ad dei mentem penitus cõuertat. Non conuertitur ad mentẽ aĩa: nisi cum ipsa quoq; sit mens. Mens uero non prius sit: q̃ deceptiones sensuum & phantasiæ nebulas deposuerit. Hac d cã Mercurius modo sensus & phantasiæ caligines exuit: in aditum mentis se reuocat. Mox Pimander. i. mens diuina in hunc influit. Vnde ordinẽ rerum omnium: & in deo existentium: & ex deo manantium cõtẽplat. Demũ quæ diuino sunt numie reuelata: cæteris hoibus explicat. Is igit ẽ libri titulus: id propositũ illius & ordo. Tu uero Cosme fœlix lege fœliciter: ac diu uiue: ut & diu patria uiuat.

Mercurii Trismegisti Liber de Potestate & Sapiētia Dei e græco in latinum traductus a Marsilio Ficino Florentino ad Cosmum medicem patriæ patrem: Pimander incipit.

c

Vm de rerum natura cogitarem: ac mentis aciem ad superna erigerē: sopitis iā corpis sensibus: quemadmodū accider̄ solet iis: qui obsaturitatem: uel defatigationem somno grauati sunt: subito mihi uisus sum cernere quendam immensa magnitudine corporis: qui me noīe uocans: in hunc modum clamaret. Quid ē o Mercuri: quod & audire: & intueri desideras? Quid est quod discere atq; intelligere cupis? Tum ego quisnam es inquam? Sum inquit ille Pimander mens diuinæ potentiæ: ac tu uide quid uelis: ipse uero tibi ubiq; adero. Cupio inquam rerum naturam discere: deūq; cognoscere. Ad hæc ille. Tua me mente cōplectere: & ego te in cūctis quæ operaris erudiam. Cum hæc dixisset: mutauit formam & uniuersa subito reuelauit. Cernebam enim immensum quoddam spectaculum omnia uidelicet in lumen conuersa suaue nimiū atq; iucundum: quod intuentem me mirifice oblectabat. Paulo post umbra quædam horrenda: obliqua reuolutione: subter labebat̄ in humidamq; naturam migrabat ineffabili tum uultu exagitatam. Inde fumus quidam manus in sonitum erūpebat: ex sonitu uox egrediebat̄: quam ego luminis uocē existimabā ex hac luminis uoce uerbū factum prodiit. Verū hoc naturæ humidæ adstans eam fouebat. Ex humidæ autē naturæ uisceribus: sincerus ac leuis ignis protinus euolās alta petit: Aer quoq; leuis spiritu parens: mediā regionem inter ignem & aquam sortiebatur Terra uero & aqua: sic inuicem cōmixtæ iacebant: ut terræ facies aqs obruta nusq̄ pateret. Hæc duo deinde cōmota sunt a spi

ritali uerbo: qđ eis supferebatur: aures eorũ circũsonans. Tunc pimãder ait. Aduertis quid sibi hæc uisio uelit: Cognoscã inq̃. Ait ergo Pimãder. Lumẽ illud ego sum mẽs deus tuus: antiquior q̃ natura humida: quæ ex umbra effulsit. Mẽtis uero germẽ uerbum lucens dei filiũ. Quid ergo inq̃: Sic inq̃t. Cogita: qđ in te uidet & audit uerbũ domini. mens aũt pater deus. Neq;.n. distant adinuicem: horũ unio uitæ est. TRISM. Gratias habeo tibi pimãder. Verum in primis meditare lumen: atq; cognosce. TRISME. Hæc ubi dicta sunt: diu illum oraui: ut eius ideã ad me cõuerteret. Quod cum ille fecisset: repẽte prospicio mea in mente lucẽ uiribus innumeris existentẽ: ornatum sine termino ignem: ui ingenti circũseptum: & in ipsa stabilitate dominantẽ. Hæc ipse pcepi per pimãdri uerbũ: q̃ me stupore attonitum sic iterũ affatus ẽ. Vidisti in mẽte primã speciẽ infinito iperio præualẽtẽ: Eiusmodi quædã mihi pimãder. At ego illi Elemẽta naturæ unde manarũt: PIMANDER. Ex uoluntate dei: quæ uerbũ cõplexa pulchrũq; ituita mundũ: ad eius exẽplar reliq̃ sui ipsius elementis uitabilibusq; seminibus exornauit. Mẽs autẽ deus utriusq; sexus fecũditate plenissimus uita & lux cum uerbo suo mẽtẽ alterã opificẽ pepit qui qdẽ deus ignis atq; spiritus numẽ. Septẽ deinceps fabricauit gubernatores: q circulis mũdũ sensibilẽ cõplectunť: eorũq; dispositio fatum uocať. Cõnexuit ide dei uerbũ ex elemẽtis dei deorsum tenẽtibus: purũ naturæ artificiũ unitumq; est opifici menti. Cõsubstãtiale.n.erat. Relictaq; sunt elemẽta naturæ deorsum cadẽtia sine rõne: ut sit tanq̃ sola materies. Mẽs quidẽ opifex una cum uerbo circulos contines: acceleri rapacitate cõuertens: suã ad se machinã flexit: eamq; uolui a pricipio ad finem absq; sine præcepit. Incipit.n. illic semper ubi diffinit Horum profecto cunctorũ circuitus queadmodũ ipsa

mens uoluit: ex elemētis inferioribus aīalia cōflauit rōnis exper/
tia. neq; n. præbuit rationē aer uolatilia protulit: aqua uero natā
tia. Distincta quoq; inter se sunt aqua & terra: cū īmodum: qui
menti placuerat. Terra postmodum animātia: quæ intus habue
rat: peperit: quadrupedia uidelicet serpētia: fera: agrestia. pariter
atq; domestica. at pater oīum intellectus uita & fulgor existens.
hominē sibi similem procreauit. atq; ei tanq̄ filio suo cōgratula
tus est: pulcher. n. erat: patrisq; sui ferebat imaginem Deus. n. re
uera propria forma nimirum delectatus. opa eius oīa usui con
cessit humano. Homo autē cum cōsiderasset in tpe suo rerum
omnium procreationē: ipse quoq; fabricare uoluit. Vnde a con
tēplatione patris: ad speram generationis delapsus est. Cūq; om
nium in se ptātem hēret. opificia septē gubernatorum aīaduer
tit. Hi autē humanæ mentis meditatione gaudētes. singuli eorū
proprii ordinis participē hoīem reddire. Qui postq̄ didicit ho
rum essentiā. propriāq; naturā cōspexit. penetrare atq; rescinde
re iā exoptabat ambitum circulorum. uimq; gubernatoris præsi
dentis igni cōpræhēdere. Qui ue arbitrium & potestatē oīum
habuerat. in animantia mūdi mortalia & rōne carentia per har
moniā emersit: atq; exiliit penetrās ac resoluēs potentiā circulo
rum. Ostēditq; naturā: quæ deorsum labit̄. uelut pulchram dei
formā. q̄ cum natura contueret̄ mira pulchritudine prædítā eē:
actionesq; oēs septem gubernatorū. atq; insup dei ipsius effigi
em possideret. illi amore ingenti subrisit. utpote quæ humanæ
pulchritudinis speciē in aqua specularet̄. eiusdēq; admirationē
quādā in terra cōspiceret. ille præterea cōsecutus similē sibi for
mā in se ipso existentē: uelut in aquā amauit eā: secūq; cōgredi
concupiuit. Effectus e uestigio sequutus est: uolūtatē formāq;
carentē rōne progenuit. Natura illud in q̄d tota ferebatur amo

re cõplexa:illi penitus sese iplicuit atq; cõmiscuit. Quando cau sam solus hõ ex uniuersis terrenis animãtibus duplicis naturæ censet̃:mortalis qdẽ pp corpus:imortalis aũt pp hoĩem ipsum substantialem. Immortalis.n.est:cunctorumq; arbitrium obti/net:cætera uero uiuentia quæ mortalia sunt fato subiecta pati/untur. Nõ igit̃ harmonia superior obstitit:in harmoniam uero lapsus periclitatus seruus effectus est. Hic utriusq; sexus fœcun ditate munitus:ab eo q̃ arborum & riuorum fons est:uigilq; fa ctus:ab eo q est uigilãs:cõtinet̃:atq; eius dominationi subiicit̃.
TRISME. Post hæc:mẽs inquã meæ rationis:ipse es Tum Pi mander. Id est inquit mysterium:quod in hanc usq; diẽ.genus humanum latuit. Natura quippe homini sese ĩmiscens:miracu lum attulit:qd omnium miraculorum uincit admirationẽ. Nã cũ septẽ illorum harmonia ipse iã fuisset ĩbutus ab eo:quẽ tibi pauloante narraui:patre uidelicet atq; spiritu natura ipsa nõ re stitit. Quinimo septẽ protinus hoĩes peperit:septẽ gubernato rũ naturas:masculini pariter ac fœminini generis cõpotes atq; sublimes. At hæc ipse sic intuli. O Pimander. ardenti desiderio nup affectus sum:audire præterea reliqua cupio. Quare:ne hic me deseras obsecro. Cæterũ ille mihi. PIMAN. Sile. nondũ.n. primũ sermonẽ absolui: TRIS. Ecce iã taceo. PIMAN. Horũ septẽ:ut dixi:generatio ĩ hunc modũ effecta ẽ. Femina.n.aer & aqua coeũdi cõpos ex igne maturitatẽ:ex ethere sumpsit spũm cõglutinauitq; natura corpa ad hoĩs spẽm effingẽdã Nõ ãt ex uita & luce:ĩ aĩam mortẽq; processit. Vita qppe aĩam largita ẽ: lux deniq; mortẽ. Talia profecto usq; ad finẽ circuitus pricipio rũ simul & generũ.cũ q̃a mũdi sensibus mẽbra manebãt. Verũ audi iã reliquũ:quẽ sũmope cupiebas sermonẽ. Expleto demũ circuitu:oĩum:uolẽte deo.solutus ẽ nodus. Nã cuncta utriusq;

generis:animantia:una cum homine:dissoluuntur. Et mascula quidem ex parte:femineaq; similiter cõficiebãtur. Extẽplo deus uerbo sancto clamauit. Pululate: adolescite: propagate uniuersa germina:atq; opera mea. Vos insuper: quibus mentis portio concessa est:genus recognoscite uestium:uestramq; naturã immortalem considerate. Amorem corporis: mortis causam: esse scite:rerum omnium naturam discite. His dictis prouidẽtia per fatum armoniãq; cõflauit:mixtiones: generationesq; cõstituit. Vnde cũcta sunt secũdũ genus propriũ propagata. Demũ qui seipsum cognouit:bonũ: quod est sup essentiã: consecutus est. Qui uero corpus amoris errore cõplectebatur: is oberrabat in tenebris mortis:mala sensu percipiens. Quod tamẽ delinquũt: ignorantes inquã ut ob eã cãm ĩmortalitate priuent. PIMAN. Videris o Mercuri nõ satis ĩtelligere:quæ audieris. TRISME. Et si nõdũ intelligere sim professus: intelligo tamem: ac memini. PIMAN. Gratulor si que dicta sunt:tenes. TRISME. Responde mihi queso Pimãder:cur digni morte sint hi: q in morte iacẽt: PI. Quia precessit proprio corpi tristis umbra: ex hac q dẽ natura humida. Ex hac uero corpus ĩmũdo sensibili cõstitit: ex hoc deniq; mors ipsa scaturiit. Nũ hoc tenes Mercuri: Tenes etiã qua de causa:q seipsum cognoscit:transit in deũ:ut dei uerbũ tradidit. TRISME. Q m ex uita & luce cõstat oium pater: ex quo natus est hõ. PIMAN. Recte loqueris. Lux & uita deus est:& pater:ex quo natus est hõ. Si igit' cõprehenderis te ipsum ex uita ac luce cõpositũ:ad uitã rursus lucẽq; trãscẽdes. Trisme. Hæc ait Pimãder. At ego. Adhuc mihi mẽs dicas oro:quonã pacto ad uitam ascendere queã: PI. Deus ipse mẽs iussit ut homo mentis particeps: Teipsum aĩaduerteret. TRIS. Non ergo hoies singuli mentem possident. PI. Recte dicis Mercuri. adsum enĩ

ego mens iis:qui boni:pii:puri:religiosi sanctiq; sunt: præsentia q; mea fert illis opē:adeoq; ut statim cuncta dignoscant:patrēq; pacatum & propitium habeant. Itaq; gratias agunt benedicētes pie & hymnis solēnibus collaudantes:cōcedūt sane corpus mor ti suæ sensuum illecebras fastidiunt.utpote qui clare diiudicant q̄ letifera sint sensuum lenocinia:quin etiam ipsa mens ianitoris munere fungens incidentes in insidias corporis haud quaq̄ per mitto finē consequi suū.aditus enī p quos turpes blanditiæ ma nare solent:iugiter ītercludo: libidinumq; fomites oēs extiguo. Cōtra ab ignaris:improbris:ignauis.inuidis iniquis : homicidis impiis procul admodum habito.promittens eos dæmonis ulto/ris arbitrio qui ignis acumen incutiens: sensus affligit : magisq; ad patranda scelera armat hominē:ut turpioris culpæ reus:acrio ri supplicio sit obnoxius.Eumq; sine ulla intermissione : ad insa tiabiles concupiscentias inflammat.Cum eo pugnat in tenebris: peccatum exanimat & ignis impetum in eius cruciatum mirum inmodum concitat:atq; adauget. TRI.diligenter mihi omnia o mens quemadmodum postulabam: exposuisti. Vlterius autem id responde.quid post accēsionem futurum sit: Primum quidē Pimander ait. In corporis materialis resolutione: corpus in alte rationem labitur. Species quam ante habuerat. insensibilis deli rescit in posterum.Morum ociosus habitus dæmoni cōceditur atq; dimittitur. Sensus corporei partes animæ facti. suos in fon tes refluunt:aliquando in suos actus iterum surrecturi : irascēdi & appetendi uires in naturam conuertunt ratione carētem.Itaq; residuum tum per armoniam recurrit ad supera. Primæ dehinc zonæ crescendi pariter & decrescendi officium reddit.Secundæ machinationem malorum : ociosumq; dolum. Tertiæ ociosam

concupiscẽtiæ deceptionem. Quartæ imperiosam atq; inexplebilem ambitionem. Quintæ prophanam arrogantiam: & audatiæ temeritatem. Sextæ occasiones diuitiarum prauas. Itemque ociosas. Septimæ zonæ mendacium insitum. Tunc sane animus harmoniæ motiões exutus: ad optatam naturam reuertitur: uim propriam habẽs: unaq; cum hiis: qui illic sunt: patrem laudat. Ipsi quoq; in potestatum se numerum conferunt. effectiq; potestates: deo fruuntur. Atq; idest summum bonum eorum quibus cognoscendi sors competit. Deum scilicet fieri. Quid præter hæc ad te pertinet: nisi ut cuncta amplexus: dux fore uelis eorum: qui cura sint tua digni. ut humanum genus tuo munere diuinam salutem consequatur. Talia quedam effatus Pimander. in potestatum diuinarum numerum se reduxit. Ego autem benedicens ac gratias agens uniuersorum parẽti: surrexi iam corroboratus ab illo: totiusq; edoctus naturæ ordinem. spectaculum & clarissimũ cõtẽplatus: hinc ipse cœpi hominibus pietatis & sciẽtie decorem enũciare. O populi uiri terrigenæ: qui uos ipsos ebrietati: somno & ignorãtie dedistis: sobri uiuitẽ. Abstinete a uentris luxu uos: q̃ in rationali somno demulcti estis. Illi autem exaudiẽtes: mecum unanimes cõuenere: Tũc rursus adieci. Curo uiri terrigenæ præcipites in mortem ruitis. cũ uobis haud quaq̃ desit ĩmortalitatis consequende facultas: reuocate iã uosmet: qui laboratis inopia: ignorantiæ tenebris inuoluti. Discedite ab obscuro lumine: asciscite ĩmortalitatẽ: corruptionẽ fugite. eorũ uero partim deridentes abscedebãt in mortis iter precipitati. partĩ autẽ ad pedes meos prostrati: ut eos instruere præcabantur. subleuans igit᷑ eos: dux humani factus sum generis. ostendebã quippe illis quæ ratio esset consequendæ salutis. sapientiæq; sermones illorum auribus

nfondebā. Quo factum eſt. ut illi ex imbrium procellis emerſe rint tandē aduētante ueſpere: ſoliſq; radiis occidentibus. ut deo gratias agerent præcipiebam. Poſtq̄ uero gratias egerant. quiiq; in proprium ſe cubile cōdebat. Ego autē Pimandri beneficium inſcripſi penetralibus animi. atq; adeptus que petierāt oīa. ī gaudio requieui. Corporis enī ſomnus cum ſobrietas extiterat. oculorum cōpreſſione uerus intuitus. ſilentium meum bonitatis fœcunda pregnatio. ſermōis prolatio bonorū oīum genitura. Hæc mihi contigerunt ex mente haurienti. i. ex Pimandro diuine potētiæ uerbo. Vnde ipſe diuino afflatus ſpiritu. ueritatis compos effectus ſum. quamobrem oībus animi uiribus. patri deo gratias ago. Sanctus deus pater oīum. Sanctus deus cuius uolūtas a propriis poteſtatibus adimpletur. Sāctus deus qui ſuis familiaribus innoteſcit. Sanctus es. qui uerbo cuncta conſtituiſti. Sanctus es. cuius imago eſt omnis natura. Sanctus es quē nunq̄ natura creauit. Sanctus es oī ptāte ualidior. Sanctus es oī excellentia maior. Sanctus es oī laude melior. Excipe uerborū ſacrificia ſancta ab aīo & corde debito tibi manātia. Ineffabilis ſolo ſilentio predicādus ab eo: qui fallacias ueræ cognitiōi cōtrarias declinauit. Annue: corrobora me: atq; huius grāe participes effice eos: q in ignorantia uerſant̄. cognitione quidē mihi fratres: tibi aūt filii. Eteni fidē tibi preſto. teſtimoniū de te perhibeo. In uitā ac lumē aſſurgo. Ipſe pater es uenerandus. hō aūt tuus. ſanctitate una tecum potiri deſiderat. cū ptāte illi oīum arbitriūq; conceſſeris.

MERCVRII AD AESCV. SERMO VNIVERSALIS.

d Eus atq; ipſa diuinitas dico nūc nō qđ genitū uidelicet qa ingenitū. Si ergo diuinū ſit: eſſentia eſt. ſin deus etiā ſup eſſentia. Intelligibile aūt id hoc pacto itelligibilis. n.

deus primus nō sibi:sed nobis extitit. Intelligibile q̄ppe ītelligē
ti per sensum subincidit. Deus itaq; minime sibi ītelligibilis. Nō
enī aliud quiddā existens:preter id quod ītelligit intelligit᷑ a se
ipso. Est tamē differēs quiddā a nobis:iccirco a nobis intelligit᷑.
Quod si intelligibilis logos:nō deus:Sin ut deus haud sane: ut
logos uerbū tanquā discretus dicatur. Omne aūt quod mouet᷑:
nō in moto:sed in quodā stabili mouet᷑. Ipsum quoq; quod mo
uet etiā p̄manet. īpossibile. enī est cū eo simul agitari. AESCV.
Quonā igit᷑ pacto Trismegiste:ea quæ in mūdo sunt:mutant᷑
una cū iis:quæ mouēt. Nā speras erraticas. ab a plane spa moueri
dicebas. TRIS. Iste nō motus o æsculapi:sed resistētia est. Non
enim eodē sed mō contrario gradiunt᷑. Oppositio uero reuerbe
rationē motionis stabilē cōtinet. Repercussio enī stationis:agita
tio est. Iōq; erraticæ spere contrario:ac a plane subalternæ inuicē
discurrendo:obuiatione cōtraria circa oppositionē huiusmodi:
ab ea quæ præstat:agitant᷑. Quod quidē aliter habere se nequit.
Nā arctos ipsas:quas nosti:nec exoriri unquam:nec mergi circa
idē perpetuo recurrentes:non moueri censes:an consistere poti-
us. ES. Moueri o trismegiste. TRISME. Quonā motu æscu
lapi. ESCV. Motione circa idē sempiterne currēte. TRISME.
At uero circulatio illa idem. & circa idem motus statione contē
tus. Ipsum nāq; circa idem prohibet: quod super ipsum est. Im
peditum autem id quod super istum est circa idem instat. Atq;
ita contraria agitatio firma est. ab ipsa oppositione perpetuo sta
bilita. Exempla tibi ante oculos ponam. in terris uiuentium uelu
ti. dum homo quis natat. currente nimirum aqua. manuū simul
& pedum repercussio stare hominem efficit. ne cū aqua pariter
collabatur. aut mergatur in eam. ESCV. Perspicuum o trisme
giste exemplum in medium attulisti. TRIS. Quodcunq; ergo

mouetur in statu. a statu mouetur. Motus itaq; aialis ois. quod ex materia cōstat: nequaquā fit ab is que sūt extrema mūdū. cæterū ab īternis ad externa. seu ab aīa siue a spiritu. siue ab animo quodā incorporali. corpus enim corpus animatum minime mouet si neq; totum simul corpus. & si inaīatum existat. AESCV. Qua ratione id afferis o trismegiste. TRI. Ligna & lapides: & cætera omnia. quæcunque animam habent: nō mouentur a corporibus æsculapi. Quod enim in tra corpus mouēs ipsum inanimatum:: non utiq; corpus illud est. quo mouentur utraq;. Et corpus eius quod fert. eiusq; quod fertur. Non illud quoq;. quod dictum est. animatum est ob eam potissimum rationem quod mouet. Nonne ergo perspicis animam tunc onerari maxime: quando sola duo corpora sustinet: Quinetiam manifestum est quicquid mouetur. in aliquo & ab aliquo stante moueri. ESCVLA. In illo utique mutari oportet: quæ mutantur o Trismegiste. TRIS. Recte dicis o æsculapi. Nihil est in rerum ordine uacuū. Solum uero quod non est quod priuatur existentia: uacuum nūcupandum. Nihil enim reperiri potest. quod eum existat uacuū sit. ESCV. Nonne reperiuntur quædā uacua trismegiste: ueluti doliū uacuū: uacuus puteus & similla quoq; q̄plurima. TRIS. Heu q̄ procul a ueritate uagaris o æsculapi. quæ ampla. & maxie oīum plena sunt. ea tu uacua putas. ESCVLA. Quomodo id o trismegiste: TRIS. Aer profecto corpus ē. id corpus reliqua penetrat. discurrensq; replet omnia. Corpus enim huiusmodi est. ex corporalibus non compositū. Quo fit. ut quæcunq; tu uacua nuncupas: plena sint aeris. Itaq; concaua potius ista q̄ uacua nominari debent. Nā & existunt. ac aeris. spiritusq; sunt plena. ESCVLA. Inuicta atq; indubia hæc est ratio trismegiste. Aer corpus est. id corpus in reliqua permanat. atq; īfluens cōplet omnia.

Locum in quo omne mouetur. quid esse dicemus: TRIS. Incorporeum o æsculapi. ESCVLA. Incorporeū uero quid est: TRI. Mens ac ratio se se complectens: libera ab omni corporis mole. ab errore aliena. īpassibilis. intangibilis. ipsa sibi assistens purgās atq; seruans omnia. Cuius radi sunt bonum ueritas pricipale lumen primaq; animarū forma. AES. Deus qd est: TRIS. Quod nullum ex iis est. horum tamē oīum ut sint: causa præsens quidē cunctis præsens etiam unicuiq;. neque quicquam permittit non esse. Omnia ex iis quæ sunt: procreantur. De nihilo autem nihil prouenit. Nam quæ minimæ sunt: naturam nullam habent: qua fieri ualeant: contra. ea quæ sunt: naturam non habēt: per quam aliquando non existant. ESCV. Quid igitur ais de non esse aliquādo: TRISME. Deus profecto mens non est. at uero ut sis mens: causa est: nec spiritus. sed causa: qua spiritus extat. nec lumen sed causa: qua lumen existit. Vnde deum colere oportet duobus iis cognomentis: quæ soli competunt illi. Cæterorum uero nulli penitus congruunt. Et enim ex iis: qui præter ipsum appellantur dii: seu dæmones. siue homines: nullus tam bonus potest: quam deus unicus. is enim ipsum bonum est: nec aliud quicquam præter bonum. Reliqua omnia ab ipsa boni natura secreta sunt. Corpus quidem & anima locum habent nullum. quo bonum capiant. Tam ampla enim est bonitas: quam existentia rerū omniū: tum corporaliū tū etiam incorporaliū sensibiliūq;: & intelligibiliū: id bonū est: is est deus. Caue itaq; ne quando dixeris aliud quicquā bonū: prophanus enim hic foret error. Neq; & dixeris deum aliud quiddā: præter solū bonum. In eādem qppe impietatē incideres. Sermone igitur ab omnibus bonum pronunciatur. Quid tamen sit. ab omnibus non intelligitur: iccirco deus non cognoscitur ab omnibus. Verū propter ignorātiā

tum deos:tum & nõnullos homines bonos nominant. Nunq̃ tamen eẽ boni possunt nec etiam fieri. Reliqui igitur dii cũcti immortales honorati noĩe dei. Deus aũt bonũ non secundũ honorationẽ. sed ipsa sui natura. Vna enim dei natura est: ipsum scilicet bonũ. Vnũ quidẽ est in utrisq; noĩbus: unde cuncta genera profluunt. Bonus enim porrigit uniuersa: nec accipit quicq̃ Deus exhibet omnia: capit nihil. Igitur deus bonum ac bonum deus. Altera dei appellatio pater est: ob eam cãm. quia omnia gignit. Patris enim officiũ est generare. Qua propter præstans id in uita censetur studium: atq; ipsum apud sapientes: procreatio liberorũ. Extrema uero omniũ calamitas & impietas accidit illi qui absq; filiis e uita decedit. Qua de cã. demõibus dat pœnas post obitũ. Suppliciũ deniq; huiuscemodi est: ut sterilis anima ĩ corpus quoddã ꝑ iudiciũ migret: Cui nec maris nec feminæ natura insit. Quod quidẽ a sole eleuatũ est: atq; connexum. Igitur o æsculapi cum hoĩe: qui nullos genuit filios: nullũ hẽto cõmerciũ. Infelicitatis tamen eius miserere: cũ noueris quæ hunc mulcta post interitum maneat. Tot igi͛ tibi & talia dicta sit o æsculapi: ex quibus præcognitio quædã oĩum naturæ colligitur.

Mercurii Sermo Sacer.

g Loria oĩum deus: diuinum: diuina natura: principium uniuersorũ: deus: mẽs: natura: actus: necessitas: finis: & renouatio. erat. n. umbra infinita in abysso. aqua in sup & spiritus tenuis intellectualis: per diuinam potentiã in chaos inerãt. Floruit aũt splẽdor sanctus: qui sub harena & humida natura elemẽta deduxit. Diiq; oẽs seminalẽ naturã deligebãt: Cũq; indistincta fuissent: leuia postmodũ in excelsam regionem prouolarunt. grauia sub harena humida residerunt: Distinctis libratisq; rebus. igneo spiritu uehebantur. Emicuit cœlum septem in

circulos. Dii in astrorum ideis: cum signis eorum cōspiciebant᷑.
Dinumeratæ sunt stellæ secundum eos. qui ĩhabitant illas deos:
ambitus amplior cursu suo: aereo circulo: cōspiranter diuino spi
ritu uectus. Quisq; deorum ex ĩterna uirtute ascriptū sibi opus
expleuit. Nata sunt ergo uiuētia: quadrupedia. reptilia. aquatica
simul. atq; uolantia. Satio item oīs per semina pululans gramen.
herba. atq; germina florum. sementem quodq; regenerationis ĩ
trinsecus comprehendebant: Generationem hominū ad diuino
rū operum cognitionē. testimoniumq; naturæ. ad imperandum
oibus quæ celo teguntur. ad bonorū discretionē. ad incrementū
generis numeriq; propaginē. Omnisq; anima uelata carnis um
braculo. ad cœlestiū deorum discursum suspiciendum ad opera
dei. & naturæ progressus. ad bonorum signa ad potestatis diuīæ
cognitionē. Portio quædam turpida est ad bonorum malorūq;
iudicium ac bonorum uarium artificium inueniendum. Incipit
tamen in illis uiuere. sapientiamq; nācisci. ad portionē continue
cursus deorum circūeūtium. resolui præterea in id. ĩ quo ampla
extabunt monumenta. admonitiōesq; artificiorum sup terram
electis in nomine tēporū herbæ generationeq; carnis animatæ.
Tabefactus semētibus fructuū opificisq; naturæ & artis reiuue-
nescent. Deniq; uesci necessitate. & renouatiōe deorum cursuæ
circuli numerosæ naturæ. Diuinum at ipsa scilicet omnis conspi
ratio mundi. natura denuo florescēte: etenim in ipsa diuitate na
tura etiam constitit.

MERCVRII AD TATIVm CRATER SIVE MONAS

u Niuersum mūdū uerbo nō māibus fabricatus ē opifex
Ipse uero sic cogita illū præsentē semp agētē oīa: deum
unicū uolūtate sua cūcta cōstituētē. Id. n. eius corpus ē.
nō tangibile: nō uisibile. nō dimensum. nō distans neq; alterius

cuiusq̃ simile. Nã nec ignis nec aq̃ nec aer nec & spiritus. Verũ ab eo hæc pendẽt omnia bonũ uero ita est: ut sibi soli id cõpetat Terrã quoque ornatu quodam diuini operis exornare uoluit. Dimisit itaque hominem mortalis animãtis. mortale animal. & mundus quidẽ refertus animalibus uiuentis mundi per ĩtellectũ atq; rõnẽ Hõ enim effectus est diuini opis cõtẽplator. Q d profe cto dũ admiraret͛. auctorẽ eius agnouit. Sermonẽ quidẽ o Pati singulis hominibus deus ĩpertit. mẽtẽ uero nequaquã. nõ quod ĩuiderit. qbꝰ ne utique ĩuidet. Liuor q̃ppe ab eo nõ prouenit. sed illa quæ habitat cũ animis hominũ mẽtẽ carentibus. TAT. Cur o pr̃ nõ oĩbus deus mentẽ cõmunicauit: PRIS. Quoniã uoluit eã o fili. in medio tanquã certamen. premiũq; animarũ propone re. TAT. Vbinã hãc locauit. TRIS. Cum craterẽ patulum hac ĩ plesset. præconẽ misit. iubens talia quædã animis hominum nun ciare. Mergat seipsam in hanc paterã. quæcũq; potest: quæ uide licet credit craterem animam ad eum. qui demiserat. redditurũ. Quæue finem noscit. cuius gratia nata fuerit. Quicunque igit͛ præconum exaudierunt. seæ miserunt in mentem. ii cognitionis participes effecti sunt. mentẽque suspicientis in hoĩes perfectos euasere. At qui præconium neglexerunt. hi sermonis quidẽ par ticipes. mẽtis autem expertes. relicti snnt ignorãtes: & cuius gra tia. & a quo geniti fuerint. Horum præterea. sensus irrationalis animantis sensuum similes: itaque & cupidine impliciti. ea quæ sunt digna conspectu: nequaquam admirãtur. Nam libidinibus corporis mancipati: horum causa natum hominem arbitrantur. Quicunque uero dei materia fulti sunt: ii o Tati secundum ope rum comparationem: pro mortalibus immortales habentur. in telligentia sua cuncta complexi quæ in terra sunt: & quæ in ma ri: & si quid est præter ea supra cœlum. Atque adeo seipsos eri gunt: ut ipsum quoque bonum intueãtur. Quod sane cum per

ſpiciunt eam.qua hic ueſcimur uitam: miſeriam quandam arbi
trantur. Deſpicientes utique tum etiã corporea omnia ad unum
ſolum feruntur. Hic o Tati ſcientiam mentitus eſt diuinorum.
ſi contemplatio eſt intelligentia dei. diuino exiſtente cratere.
TAT. Equidem o pater huius crateris latice ablui cupio. TRIS
ME. Niſi o fili tuum corpus oderis. teipſum amare non poteris.
Quam primum uero non te: ſed deum ipſum dilexeris. mẽtem
protinus conſequeris. hanc denique nactus ſcientiam: ea ueſti-
gio nanciſiceris. TATIVS. Quonam pacto aſſeris hæc o pa-
ter. TRISME. Impoſſibile eſt o fili: utriſque ſimul intendere:
mortalibus uidelicet. atque diuinis. nam cum duo tantum in or
dine rerum inueniantur: corporeum: & incorporeum: & illud q
dem mortale: hoc diuinum dicatur electione unius amittimus al
terum. quotienſque unius cura remittitur: alterius actus intendi
tur. Potioris itaque optio: eligenti decora nonmodo hominem:
qui elegit: deum reddidit. uerum pietatẽ erga deum cæteris quo
que demonſtrat. Deterioris autem electio: hominem quidem ip
ſum perdit. aduerſus autem deum nihil præter id unum delinq̃d
ſcilicet q̃d quemadmodum pompæ per media trãſeunt: ipſe qui
dem nullius actionis compotes: cæteros autem ĩpedientes. Haud
ſecus iſti pomparum inſtar uagantur: atq; oberrant propter cor
poris uolunptates. Cum hæc igitur ita ſe habeant o Tati: diuina
officia præcedere: humana ſequi debet. Deus profecto extra cul
pam. malorum a nobis cauſa uenit. nã mala bonis anteponimus.
Cernis o fili quod corpora cœleſtia tranſcendere nos opus eſt.
quodq; choris dæmonum abeſſe ambitumq; aſtrorum eorũq;
progreſſus ſuperare: ut ad unum ſolumq; deum tendamus. In
ſuperabile eni bonum eſt: ſine termino infinitũ. quo ad ſe nunq̃
incipiens. quo ad humanã cognitionẽ. principiũ habens. Eiuſ-

modi tamen cognitio nõ eius initium est. sed nobis ipsius cogni ti principium exhibet. Principium itaq; complectamur. Hoc eni cognito: uniuersa celerrime discurremus. Arduum autem est cõ sueta ac præsentia relinquentem, ad superiora se potioraq; con uertere. illa eni quæ oculis cernimus: nimium nos delectant. latẽ tia diffidentiam pariunt. Patentia autem sane mala sunt bonum occultum his. qui manifestis incumbũt. Nec enim forma eius ul la: nec figura. hac de causa sui tantum simile cæteris. horum ue ro dissimile. Etenim corpori. incorporeum apparere non potest huiusmodi est similis ad dissimile differẽtia dissimilisque ad id quod simile est. Posteritas. Monas. idest unitas omnium princi pium radix atq; origo. absq; uero principio nihil. Initium autem est non principii. sed alterius. monas ergo prĩcipium. omnemq; numerum continet. A nullo contenta. omnemque gignit nume rum nullo numero genita. Quicquid utique genitum ĩperfectũ diuiduum crescẽs atq; decrescẽs. Ei uero quod perfectum. horũ nihil accidit id sane quod augescit. uirtute monadis augetᵉ. Eua nescit autem imbecillitatem propria: cum ulterius monadem ca pere nequeat. Hæc tibi o Tati pro uiribus: imago dei subscripta sint: quã si diligenter consideraueris: oculisq; internis pronoue ris: crede mihi fili ascensum ad excelsa comperies. Quinetiã ima go ipsa te perducet: habet enim uim certam uisio eis: qui intuen di desiderio flagrant apprehendit eoq; trahit modo: quo lapis. q magnes dictus e ferrum.

Mercurii Ad tatium Filium suum. Quod deus Latens simul ac patens est.

h Vnc præterea sermonẽ apud te transigã o Tati: ne præ cipuũ nomẽ tibi desit: neue ignores id. quod plurimis occultũ uideᵗᵉ esse perspicuum. Nam si nusquã pateat.

nihil utiq; erit. Quodcũq; se offert aspectui: genitũ: quod uero latet: sempiternũ. Neque enĩ opus est: ut appareat: quandoquidẽ esse nũquã desinit. Ante oculos quidem id: reliqua ponit: ipsum uero secretũ manet: utpote quod uita fruitur sempiterna. Etenĩ phantasia sol ũ: circa quæ genita sunt: uersatur. in qua præter generationem nihil existit. At unicum id ingenitum. incomprehẽsibile phantasiæ. Cũ uero per ipsum cuncta clarescãt. per omnia rursus atque in omnibus fulget. Hisque præsertim apparet. quibus ipse notitiã cõmunicare uoluit. Tu igitur o fili mi Tati ĩ primis piis precibus obsecra dominũ: patrem unicũ: unum: & a quo unus: ut sis illius misericordia dignus. Sic tãdẽ deum tãtum percipere poteris. si uel unus dũtaxat illius radius ĩtelligẽtiæ tuæ benigne refulxerit. Sola siquidẽ intellectio latens: latẽtia perspicit. Itaq; si mẽtis oculis ĩspexeris o Tati: ille tibi: crede mihi: patebit. Deus sane totius expers inuidiæ: p singulas mũdi particulas ubique splẽdet: atque adeo se notũ præstat: ut nõ intelligere modo: sed manibus etiam ipsis: ut ita dixerim: liceat attrectare. Nam undiq; nostris oculis eius obuersat̃: seq; obiicit & inculcat imago. Quod si infimũ te laudes: quomodo aut teipsum: aut eũ inuenies: Denique cũ deum uidere uolueris: suspice siderũ ordinem reliquorum. Quis age perpetuũ horũ seruat ordinẽ: Ordo quidẽ omnis numeri: loci limitibus terminat̃ Sol deus deorũ cœlestiũ præstantissimus Soli cœlites reliqui ueluti prĩcipi regique parẽt. Sol tantus: terra simul amplior atq; mari: minores tamẽ supra se stellas innumeras conuerti patitur. Quem timet is: quem ueret̃ o fili: Diuersorum siderum sunt motus. Quis mensuram singulis motionis assignat: TAT. Arcturum circa idem se perpetuo uertens: totamque trahens mũdi machinam. TRISME. Quis hoc utitur instrumento: Quis mare suis finibus circunscribit.

Quis terræ pondus sistit:ac librat in medio: Est certe aliquis o Tati: horum auctor:ac dominus. Et enim locum uel numerum: uel mensuram seruare absq; auctoris uirtute īpossibile est. Ordo fieri ad deformitate nequit. Eget aūt deformitas a domino: qui ordinem præbeat. Vtinam tibi daretur o fili facultas: ut alarum dominiculo in sublimen aeris plagam uolares: mediamq; inter cœlum ac terram regionem sortitus: conspiceres terræ quidē soliditatem: maris diffusiōem: fluxum fluminum: aeris amplitudinē ignisq; actā cæleritatē. O fœlicissimum fili spectaculum: o beatissimam uisionē. Siquidem uno luminum motu seriem mundi totius cōpræhenderes: immobileq; factiorē concitū: latentē quoque perspicuum cerneres. quod si per ea etiā. quæ terra substinētur fragilia: & aquæ profunditate cōduntur deum artificent iuestigare uolueris: age fili: circūspice humani corporis opificium: Cuius admonitiōe perdisce: quis tam pulcher imaginis cōditor. Quis oculorum pictor. quis nares aure sque tornauit. quis labia distendit oris. quis neruos tetendit atque ligauit. quis irrigauit uenas. quis ossa congessit solida: quis carnem pellicula tenui circuntexit. quis digitos articulosque discreuit. quis fundamenta pedum extendit. Quis perforauit poros: atque meatus aperuit. quis splenem coegit: atque compressit. quis pyramidem impressit cordi figuram. quis iecoris porro rexit fibras. quis pulmonū sculpsit fistulas. quis aluo capacem amplitudinem tradidit. quis honorāda corporis membra impropatulo figurauit. quis obscena in obscurn prorsus abdidit: eaque aspectu cernentium uoluit secreta iacere. Vide quot diuinæ artis opera in una materia demonstrantur. Singulaque pulchra: recteque dimensa: necnon propriis inuicem officiis differētia. quisnam singula finxit: qualis mater: qualis pater: nonne hæc solus ipse inuisibilis deus cun

cta: propria uoluntate: molitus est: Et cum statuam & imaginem absque fabro & pictore fieri nullus asserere audeat: miram mundi huius constitutionem sine conditore constituisse putabimus. O cæcum homunculum. o nimis impium. o profundis obrutum ignorantiæ tenebris. Caue caue inquam o fili mi Tati ne unq̃ artificium priues artifice. Quinimmo cõgruo deum nomine præĩuocato. patrẽq; eẽ propriũ eius eximato q̃d si me quiddã audacius proferre coegeris: huius essentiã eẽ dicã: cõcipere ac facere singula: queẽadmodũ sine factore fieri quicquã nequit. Ita deũ existere semper nisi semper agat omnia: impossibile est. in cœlo uidelicet aere: terra mari: in toto mundo: in qualibet particula mundi: tum in eo: quod est. tum ĩ eo quod non extat. Nihil est ĩ oĩ natura: quod ille ipse non sit. est ille siquidem: quæ sunt est ea etiã: quæ minime sunt. Quæ quidẽ sunt: deduxit ĩ lucẽ. quæ nõ sunt: occulit ĩ seipso. Hic deus nomine melior. hic occultus: hic rursus oĩum patentissimus. hic meti conspicuus: hic præsens oculis: hic ĩcorporeus: hic ut ita dixerĩ multicorporeus: Nam nihil ĩ corporibus est: quod ipse nõ sit. Omnia enĩ ipse solus existit. Nomĩa ĩsuper habet omnia: quoniam unus est pater. Nomen quoque nullum habet: quoniam pater est oĩum. Quid ergo te laudabit: supra te: an ĩfra te positum: quo uertam oculos: ut te laudem supra ne: an ĩfra: ĩtus in extra: Num modus: an locus circa te: num aliud q̃ddam ex oĩbus: In te autem omnia: abs te omnia: præbes omnia Nihil denique suscipis: omnia quidem habes. quid autem nõ habes: idipsum nihil. Quando uero laudabo te pater: Tempus & momentum tuum capere nõ ualemus. Qua potissimum ĩ re laudes cantabo tuas: Num ĩ his: quæ creaueris: an ĩ illis: quæ nõ creaueris potius: Num ĩ his forte: quæ in lucem e tenebris eruisti: an in iis: quæ latent adhuc archano sinu recondita: Per quid tandẽ

hymnos tuo dicabo:nunquid in laudatione tali ego ipse mei iuris existam:an potius alter efficiar:Ipse profecto es : quicqd ego sum Ipse es:quicquid agã.Ipse es:quicquid deniq; dicã.Ipse enĩ es omnia:neq; aliud præter te quicquã.Quid sane nõ es ipse: Ipse omne quodcunq; genitum. es quidem intelligens pater fabricans deus.efficiens bonũ:bona faciens oĩa.Materiæ nãq; purissimus aer.aeris anima animæ mens:mentis deniq; deus.

QVOD IN SOLO DEO BONVM EST: ALIBI VERO NEQVAQVAM.AD AESCVLAPIVM.

b Onum o Aesculapi in nullo ponitur nisi in uno deo immo ipsum bonum deus ipse semper.Quamobrẽ essentiam oĩs motionis:atq; cognitionis : esse deum oportet. Hac essentia orbatum nihil:hæc circa se stabilem actum nullius egenum infinitum.superabundantem porrigẽtẽ possidet. Vnũ id uniuersorum principiũ.bonum porrigens & effundens bonũ quotiens nomino bonũ id:quod oĩa bona: & quod bonum semper ĩtellige:hoc unico deo adest:neq; enĩ cuiusq̃ indignus est: ut adeptionẽ illius appetẽdo malus fiat.neq; iactura cuiusq̃ in eum unq̃.ut post damnũ dolore afficiatur:Maior enim portici mali. nec est illo ualidius aliud a quo expugnetur:in hunc iniuria incidere nulla potest : qua irritatus lacessitus ue excandescat. Nihil eius iugum subterfugit quo contemptus indignetur atq; irascatur nec est sapientius eo quicq̃ quod illi æmulationem incutiat. Itaq; cum hæc illi nõ accidant:nihil eius naturæ præter ipsum bonum restitit.Quemadmodũ uero nihil eorũ:quæ mala sunt: in hac insunt essentia:ita in nullo alio bonum inuenitur.In singulis enim reliqua insunt singula: tum in paruis:tum in magnis: tum etiam in his quæ secundum unũ.& in ipso quoq; animali maxĩo omnium atq; potentissimo:quod utiq; passiõibus genita replet.

Nam generatio passio quædam est. ubi autē passio: nullo modo bonum. ubi bonum nō passio ponitur ulla. ubi dies nullo modo nox. ubi nox: neq; etiā dies Quapropter in generatione bonum esse non potest. Restat itaq; in eo quod ingenitum: ut autē materiæ concessa est oīum participatio. sic quoq; boni participatione: mundus bonus. bonum dico: inquantum ipse etiam oīa efficit. Qua quidē ex parte bonus est mundus: in reliquis oībus nō bonus. Passibilis enī ac mobilis est: & omnium præterea causa passionum. In homine insuper comparatiōe mali: bonum. Id quippe quod non nimis malum quoq; minus malum: bonum in hoībus appellamus. Quo fit: ut bonum nostrū nihil aliud sit q̄ mali portio minima. Vnde illud & sequitur ut bonum huiusmodi: a malo separatū esse non possit. Inquinatur enim hoc bonum. admixtione malorū. Infectum uero ulterius bonum non permanet. Sin minime permanet: malum efficitur In solo igitur deo bonū ipsum existit. Quare solum boni nomē o æsculapi natura boni nequaquam. Neq; enim id capere potest materiale corpus cōfectum undiq;: & oppressum prauitate: laboribus doloribus: cupiditatibus: iracundia: deceptionibus: stultisq; opinionibus: ac nugis. Deterrimū tamen oīum id censeo æsculapi: quod unū quodq; horum: que dixeri: summū credit͛ eē bonū. Fugiendum in primis malum est: uentris luxus: malorum oīum fomes. hinc error hinc boni priuatio. Equidē ingētes deo gratias habeo qui de natura boni cogitāti: mihi sententiam hanc certā infudit quod in mundo bonum esse non possit. Siquidem mundus cōgeries est malorum. Deus autem boni: uel bonum: dei exuberans plenitudo: Supereminētia quippe bonorum circa essentiam sincere fulgentes atq; purissime. Neque forte sunt essentiæ dei. Audiēdū sane id assero o æsculapi: essentiā dei: si ullam deus habet essen

tiam ipsum bonum esse. Pulchrum uero & bonum in mūdo aut in mundi partibus inuenire non licet. Nam quæcunque sensus mouent: idola sunt & uanæ quædam admirationes. Quæ uero sensuum organa subterfugiunt: ad pulchrum bonumq; ptinēt Vtraq; acies oculi: deū nō cernit: sic neq; pulchrum bonūq; cognoscit. Hæc siquidē partes dei sunt integriq; illius propriæ cognate: inseperabiles precipueq; dilecte: ut has ipse deus amat: sic ab his ipse deus amatᵘ. si deum percipe poteris: pulchrum quoq; bonumq; pcipies: pfulgens oībus illustratum a deo. Pulchritudo n. sine cōpatione Sine mutatione bonum. Deus. n. cōparatiouē mutationēq; nullam obmittit. Queādmodum ergo deum pulchrum bonumq; noueris ita sane: ex ceteris uiuētibus cum a deo secerni nequeant: nunq̄ cōmunicandum Si deum quesieris pulchritudinem ipsam queres: que tandem ad id ferat unica uia est pietas cognitioni cōiuncta. Quapropter ignari mortales: & a pietatis semita deuii: hominem quoq; bonum nominare nō uerentur. cum boni notitiā uerā habere nullā possit: sed malis irretitus & illaqueatus sit malumq; bonum esse censeat: īsanabiliterq; malis utatur: eorumq; iacturam: priuationēque formidet. Omnibus denique machinamentis uiribusque contendat: ne un co solum malo prematur: uerum & ī numerū mala magnitudinēq; augeātur. Talia sunt o esculapi decora hominum atque bona que nec fugere nec odisse ualemus. oīum nāque difficillimum id existit. ob eam potissimum causam. quia nos illis uti oportet atque uesci iisq; orbati uitā agere nullo mō possumus.

Quod sumū malum hoībus ignorare deum.

q Vo ruitis mortales: ebrii q merum ignorātie cōbibistis Cum id ferre nequearis: euomite. Viuite sobrii: oculis mentis inspicite. Quod si minus potestis omnes saltem

qui possunt:id agant:Ignorantiæ pestis omnem terram subuer tit.animamq; corrumpit corporis uinclis inclusam.neq; sinit eã salutis iter arcisscere.ne permittite uos in lacum corruptiõis mor tisq; submergi.Respirate iam respirate:ad fontẽ uitæ recurrite. Illumq;:qui uos ĩtroducet in aditum ueritatis:capescite Ibi ful-gidum lumen nullius ĩmixtum tenebris.Ibi nullus ebrietate deli tat sed oẽs sobrii uigilãt:atq; mẽtis oculis eũ:q uideri uult: accu tius intuẽtur.Is nec auribus percipitur:nec cernitur oculis.neq; sermone profertur.Sola mens eum prospicit:sola mẽs prædicat In primis autem oportet uestem:quam circumfers exuere.Indu mentũ insciciæ:prauitatis fundamentum corruptionis uinculũ uelamen opacum:uiuam mortem:sensitiuũ cadauer:sepulchrũ circumuertile:domesticum denique furem.Quid dum blandit' odit dum odit:inuidet huiusmodi est:quo circumtegeris umbra culum inimicum.Ad seipsum te deorsum raptat.ne forte cõspi ciẽs ueritatis decorem:ad proximum bonum huius oderis praui tatem.neue huius insidias:quas in te assidue machinatur:aliquã do presentias hoc aciem interiorum sensuum habeat:& obtun dit.Crassa illam materia suffocat:abhominabili fastidiosaque ebriat uolupate:ne audias unquam:neue perspicias ea quæ iure & audienda sunt.& in primis inspicienda.

Nihil eorum Quæ sunt interitus:Sed mutationes:Decepti Ho mines interitum nominant ad tatium.

d E anima & corpore o fili dicendum.quonammõ ĩmor talis aĩa quantaq; sit agendi uirtute:in concretione dis solutioneq; corporis.Mors ad horũ nullũ attinet.Tha natos enim.i.mors conceptus quidem est mortalis appellationis uel uanũ quiddã:uel per ablationẽ priæ litteræ.thanatos.i.mors pro eo quod dicit' athanatos.i.ĩmortalis.Thanatos enim interi

tum significat. At nihil eorũ: quæ in mundo sunt interit. Si eni secundus deus est mũdus: necnõ immortale uiuens: impossibile est imortalis animantis partẽ aliquam interire. Quæcunq; mũdo insunt mundi sunt membra. homo præsertim animal rationale. Primus omnium uere sempiternus: immortalis: ingenitus deus omnium auctor Secundus deinde ad illius imaginem: mundus ab eo genitus: & ab eodẽ seruatus: nutritus: & immortalitate donatus. uelut a proprio patre uiuẽs quidẽ semper & immortalis etenim semp uiuens quidẽ semp & immortalis eteni semper uiuẽs: & sempiternũ hoc inuicẽ differũt: qa sempiternũ qdẽ ab altero factũ nõ est. sinaũt: fiebat a seipso: nõ ab aliquo factũ fuit quia fit semp. Sempiternũ. n. quatenus sempiternũ est oẽ: pr̃ autẽ illi sui ipsius sempiternus. At uero mũdus a pr̃e semp uiuens imortalisq; factus. Quantũq; materiæ fuerat subiectũ patri. pater ipse corporeum agens & in molem cõgregans: id totum sphericum reddidit. Imprimens qualitatem materiæ existẽti immortali: rationeq; materiæ sempiternum habenti. Plenis autem ideis omnibus qualitates pater miserens in speram: uelut in gyrum omni qualitate circumscripsit. Exornare autem uoluit id: quod post ipsum est. quasi imortalitate fulciens omne corpus ne materia ab huius congressu discedere uolẽs: in suam deformitatẽ iterum resoluatur. Quando enĩ incorporea erat materia o fili: deformior erat. habet hæc quoq; materia qualitates q̃sdã exiguas reuoluta crescẽdi pariter & decrescendi natura: quã ĩ hoĩes mortem uocant. Huiuscemodi autẽ confusio circa terrenã uiuentia. Cœlestium quippe corpora unũ atq; eundẽ seruãt ordinẽ: quẽ scilicet primũ a patre suo sortita sunt. Seruat aũt ipse a restitutione cuiusq; idissolubilis. Restitutio uero cõstitutiõis corporũ terrenorũ: ipsaq; dissolutio in corpora dissolubilia: & imortalia

restituitur. Atq; ita sensus priuatio fit: nō destructio corporum. Tertium quoq; animal homo ad imaginē mundi genitus secūdum patris uoluntatem sese habens præter cætera terrena uiuētia: nō modo cum secundo deo cognationem habet: uerum etiā Intelligentiam primi. Secundum plane deum utpote corporalē sensus comprehēdit. Primum uero deum ut icorpoream: bonāque mentem mente cōsurgit. TATI. Id ergo animal nonne destruitur? TRIS. Melius melius ominare o fili: ac isuper meditare quid deus: quid mūdus: quid animal immortale: quid animal dissolubile. Scito quoque mūdum adeo simul atque in deo: hominem uero a mundo & in mundo cōsistere pricipium autem compræhensioq; omnium & constitutio deus.

Quod in solo deo pulchrum ac bonum. Alibi uero nequaquā. Ad æsculapium.

Eri o Aesculapi perfectā ed di orationē in præsentiarū autē necessariū esse arbitror: ut de sensu breuiter disseramus. Sensus ac motus ī hoc potissimū discrepare uidentʳ: quia hic quidē scdm materiā: ille autem secundū essentiā est. mihi tamem uterq; cōuenire uidetur neque distingui in hominibus ratione. Intus animantibus sensus nunc unitus ē: in hominibus autē intelligentia. Ab ītelligentia qdē ītellectus differt quemadmodum a diuinitate deus. Diuinitas enī a deo intelligētia: uero ab homine prouenit. Hæc sermonis est soror. aut utraq; sibi inuicem instrumēta. Nā neq; sermo absq; intellectione pronūciatʳ: neq; intellectio absq; sermone prodit in lucē. Quāobrē sensus & intelligentia in hoīe: tanq̄ connexa conspirāt inuicem. Neque enim sine sensu intelligere: neq; sine intellectiōe sentire ullomodo possumus. Intellectionē tamē absq; sensu intelligere possibile est instar eorū qui in somnis phantasmata uident ta-

men quoq; uidentur utraque operationes in somniorum uisioni bus exterius: sensu autem ex somno in uigiliã suscitari. In animã præterea corpus. homoque unitur. quotiensq; utræq; sensus particulæ sibi consentiunt. tunc intellectio concepta mẽte disponitur. Mens omnes notiones cõcipit. bonas quidem: quotiens a deo semen infunditur contrarias autem. cũ a demõibus quibusdã spermata iaciuntur. Nulla perfecto mundi pars est demonũ præsentia destituta: horũ lumẽ ab ipso deo totum descendit Demum deniq; transfusus in hoĩem: semina propriæ orationis inspergit. Mens autem conspersa semibus prægnãs ĩde parit adulteria: stupra: homicidia: patricidia: sacrilegia diuinorũ cõtẽptum iugulationes: euersiones urbium: pestes hominum & reliqua oĩa quæcunque malorum sunt opera dæmonum Dei plane semina pauca at illa quidem magna. pulchra bona. uirtus. scilicet tẽperantia pietas: pietas autem dei cognitio. Deum qui recognoscit: bonis refectus omnibus: nationes diuinas assequitur nationes in quã haud multorũ similes. Qua de causa si qui huic se cognitioni dedicant nec ipsi uulgo placent: nec uulgus illis. Insanire demum putantᷣ: risumq; reportãt. Interdum etiã odio habẽtur: cõtumeliis afficiuntur uitaq; priuantur. Improbitatem enim huic habitare diximus: terramq; illius esse prouinciam. Terram dico non mundum totum: ut impii quidem obloquuntur: uerũ tamẽ homo deo deuotus: quãprimum diuinã pregustauerit uisionem obliuioni reliqua omnia tradit: atq; etiã quæ reliquis hominibus mala sunt: huic ut bona cõtingunt: cõsulenti prudenter: & ad sciẽtiã singula referenti. quodq; mirandum ẽ: mala semper in bona penitus cõuertanti Sed iam ad sermonem de sensu iterum redeamus. humanum est: sensum cum intellectione cõiungere. Nã oẽs ut supra retuli: hoĩes intellectõe feruntur. Cæterum secundũ

materiam unus: alter secundum essentiam. Qui enim prauitatis seruus est materialis a dæmonibus quoque ut diximus intelligē di semen accepit. At si qui bonitatis animæ sunt: horum naturā ipse utatur. Deus enim oīum auctor: efficiens autem omnia: sibi ipsi consimilia reddit. Hæc tamen genita bona ī operationis usu sterilia. Mundi nam quæ reuolutio generationes exagitans qualitates efficit: Quasdā inficiens: maloque fœdas. Quasdam defensans: bonoque purgans. Mundus o æsculapi sensum motū / que possidet. non humano sensui motuique consimilē sed potētiorē sane atque admodū simpliciorē. nam sensus & intelligētia mundi: id unū est. Cuncta scilicet facere: ac resoluere. Diuinæ uoluntatis organū: hac potissimum ratione constructū: ut adeo semina suscipiens uniuersa: eaque tuto sinu recondens: omnia quidē cōponendo producat. oīa rursus auferat diuidendo: atque instar agricultoris periti quodcunq; nimis adultū est. amputat. ut statuitis tēporū īteruallis: reuirescat. nec est quicquā: cui uitā mūdus ipse non præstet. Simulque uitæ locus est: est atq; etiā institutor. Corpora uero ex materia indifferentiā cōstant: horū quædā ex terra quædā ex aq̄: ex aere alia: ex igne quoq; pmulta uniuersa certe cōposita. Quædā tamen cōgesta magis: nōnulla uero simpliciora. Illa grauia: hæc leuia. Velocitas autē agitatiōis: illius uarietatē generationē qualitatis īducit. Spiratio enī crebra existēs: corporibus qualitatē una cū supabundantia uitæ suppeditat. deus igitur Cosmi .i. mundi pater. Cosmus autē eorū quæ ī cosmo: & cosmus quidē dei filius. Que uero in cosmo sub cosmi ditione consistunt. ac iure cosmus appellatus est. Omnia siquidem uarietate generationis idest exornat. necnon indesinentia uite operatione perpetua necessitatis: celeritate clemētorum: commixtione: ordine genitorum Ipse igitur Cosmus .i. ornatus

necessitate simul & merito noiatus est: animantiũ oium sensus & intellectio Quæ ex externis influunt ab eo:q̄d cõtinet inspirata. Cosmus autẽ quæcũq; ab ipsa origine suscepit a deo ppetuo seruat. Deus profecto: non ut quibusdã uidetur: sensit menteq; captus est li.n miseri pressi perperam obloquuntur. Quæcunq; sunt o Aesculapi in deo simul: atq; a deo pendentia: partim per corpus agentia: partim mouentia per essentiam animalem: alia per spiritum uiuificantia: alia uero receptacula defunctorũ. Rectius autem dicemus deum talia nõ habere: sed ut ueritatem liq dam exprimamus: ipsum esse cuncta fatebimur. Nec ea quidem ab extimis capere ad extima nihilominus porrigentẽ. Id est sensus & intellectio dei. Vnde nulli unq̃ futurum est tempus ĩ quo existentium aliq̄d in nihilum euanescat: Quotiẽs uero existẽtia dico dei dico thesaurum. Nã existẽtia ipse deus ãplect ĩ. Extra hunc nihil est. extra nihil ipse. Hæc tibi o Aesculapi intelligenti: uera uidebunt̃ ignoranti autẽ incredibilia Intelligere.n ipsum credere est. at nõ credere: proculdubio ignorare. Sermo siquidẽ meus ad ueritatem usq; cucurrit. Mens quoq; ampla & a sermone ad certum quiddam deducta: ueritatem atigit. Deniq; cõprehendens omnia: eaq; inueniens consona illis: quæ interpretabatur e uestigio credidit: & in ipsa fide decora fœliciter requieuit. Quæ igitur de diuinis dicuntur: intellecta credunt̃ q̄dem: non intellecta negant̃. hæc aũt de intelligentia dicta sufficiant.

Mercurii Trismegisti Clauis ad Tatium.

Esternũ o Aesculapi sermonẽ ascripsi tibi Vnde equũ est hodiernum Tatio dedicare: eoq; magis id operæpretium: quo disputatio præsens: omniũ ad illũ a nobis antedictorum compendiaria quædam summa futura est. Deus & pater & bonum o Tati naturam eandem: immo eũdem actum habent

Illa ſiquidem augmēti:diminutioniſq; appellatio,eſt : quæ circa mutabilia & īmutabilia.ideſt humana & diuina uerſantur. Quorum unumquodq; ille uult eſſe:alibi uero actum: queadmodum in aliis demonſtrauimus:diuinorum atq; humanorum quæ quidem in hoc ītelligere neceſſe eſt.huius actus uoluntas eſt : huius eſſentia uelle cuncta ſubſiſtere . Quid eſt deus & pater & bonū: niſi ipſum eſſe horum oīum nōdum exiſtentium: Quinetiā exiſtentia ipſa horum dum ſunt:id deus:id pater: id bonum : cui nihil aliud ex omnibus applicatur.Mundus enī ac ſol eorum:quæ ſunt ſecundum participationem pater:non tamen uiuentibus uitæ bonitatiſq; cauſa.Quod ſi hoc ita ſe habeat: compræhenſus agitur a uoluntate boni:ſine qua:nec eē unq̄.nec fieri poteſt: Cū filiorum pater.tum procreationis:tum etiā alimenti : per ſolum appetitum boni ſuſcipiens.Nā bonum actiuum eſt:id alteri cōuenire:quā illi nequit. Quod cum accipiat nihil:uniuerſa uult eē : Non dico o Tati uniuerſa facit:faciens enim longo quodā tēpore:deficiens ac indignum eſt.Siquidē īterdum facit: interdū ceſſat:egenum quidē & quantitatis:pariter & qualitatis.Nonnunq̄ qualia & quanta diſponens:alias horum contraria.Deus autē & pater & bonum:eo ipſo quod oīa eſt. Tale igitur ei quidem iſta præcipere poteſt.Etenim hoc uult eſſe:& eſt . Et ipſum maxime uero ipſi:nam cætera oīa propter ipſum.Proprium quippe boni: o Tati ſeſe notum præbere id bonum eſt o Tati.TATIVS. Viſionis pr̄ bonæ & pulchræ nos participes reddidiſti. Vnde meæ mentis oculis uiſione quaſi iam expiatus eſt.TRIS.Neque uero quemadmodum ſolis radius : fulgore nimio corrumpit oculos: calligantesq; reddit:ſic ipſius boni conſpectio.Illuſtrat enim: atq; oculi lucem eo magis exauget:quo quis capere magis poteſt intelligibilis ſplendoris influxum. Velociter eſt & acutior diuina

lux ad penetrandum innocētiaq; & immortalitate singula com plens. Qui nitorem hunc a corpore uberius haurire possunt: Ob dormiūt sæpenumero a corpore ad aspectum pulcherrimū: quē admodum Celius & Saturnus nostri progenitores assurgunt.

TATI. Vtinā & nos pater. TRIS. Vtinam o fili. Ad huc tamē imbecilliores sumus ad conspiciendū. Tunc autē poterimus mē tis oculos eleuare: bonumq; decorem incōpræhensibilēq; prospi cere: cum nihil de illo prorsus dixerimus. Eius cognitio diuinum silentium est: & intenta omnium applicatio. Qui id intelligit: nil potest aliud cogitare. Qui id meretur: nil præter ipsum aliud in tueri. Qui id audit: nil audire post ipsum: neq; corporis etiā sui membra mouere. Vniuersis profecto corporis sensibus motibusq; solutus: intrepidus agit. Nam qui totum circumlustrat undiq; mentem totam quoq; irradiat: animam abstrahit totam a corpore: totam in essentiam deniq; dei transfigurat. Impossibile enim o fili animam hominis: in corporis fæce iacentem diuinam assu mere formam. Neq; licet etiam dei pulchritudinem contueri: ni si quis ante in deum fuerit reformatus. TATI. Quonam pacto id dicis o pater: TRISME. omnis animæ distributio o fili. TATIVS. Mutationes autem quonam modo interim distribuens.

TRIS. Num in his quæ generatim diximus audisti: quemadmo dum ab una mundi totius anima: uniuersæ profluūt animæ per omnem mundum tanq̄ distributæ circūcurrentes: Harum utiq; animarum mutationes permultæ: partim sane in melius fœlitiusq;: partim autem in contrariū: Nam reptilium quædam in aquatilia transmutant̄: aquatilium animæ in terrestria migrant terre norum in uolatilia scādunt: aereorum uertunt̄ in hoīes: hoīum deinde immortales animæ in dæmones trāseunt: demum in deo rum chorum fœliciter reuolāt. Chori deorum gemini. uagantiū

unus:nõ uagãtiũ alter. Atq; hæc est suprema animæ gloria. Anima uero in corpus humanum delapsa: siquidẽ mala pseuerauerit: nõ gustat imortalitatis quicq̃. neq; bono etiam fruit̃. Reuoluto autem itinere in reptilia præcipitans: hæc utiq; adiudicatio pœna q; est animæ malæ: prauitas animæ: ignorantia. Aĩa naturæ rerum boniq; inscia: orbata oculis: corporis sese passiõibus ĩplicat. Anima .i. mali dæmonis ritu corruta. seipsã ignorans abiectis corporibus: monstrisq; deformibus: seruit. Corpus suum uelut onus infestum circũfert: non præsidens corpori: sed ob ignorantiã subiugata. Contra uero uirtus animæ cognita est. Eruditus. n. re uera: bonus: pius: diuinus. TAT. Qui hic est o pater. TRISME. Qui nec loquit̃. nec audit multa. Qui duobus sermonibus: seu dicendis siue audiendis: ĩtendit: & pugnat in tenebris. Nã deus: & pater: & bonum: nec lingua pronunciatur: neque percipitur auribus. Cum hæc igit̃ ita se habeant in omnibus quæ sũt ex eo: quod seorsum ab illo esse nequæũt: sensus ĩsunt. Inter cognitionem autẽ: ac sensum multum ĩterest Sensus enim superantis motus existit cognitio: scientiæ: terminus. Sciẽtia dei donum. siquidem una quæq; scientia incorporea mẽte utens ut organo: mens autem corpore. Quãobrem utraque in corpora: tum intelligibilia. tum etiam materialia recurrunt. Ex oppositione. enim & contrarietate constare omnia necesse est: neque aliter se habere possibile est. TATI. Quis igitur materialis iste deus. TRISME. Mundus: pulcher quidem: non tamen bonus: etenĩ ex materia constat: passionibusque subiicitur. Primusque est eorũ: quæ patiuntur. Secundus autẽ eorum quæ sunt. Indigus præterea suapte natura factus: aliquando semper existens: in generatione atq; genitus: qualitatumq; & quantitatũ omniũ genitura. Mobilis enim. Omnis autem materialis motio: generatio dici de

bet. Intelligibilis quoq; status hoc pacto: motũ materialẽ agitat. Quoniã mũdus spa ẽ: i. caput nec supra materiale qcquã. Quẽadmodum neq; aliud sub pedibus ĩtelligibile: at materialia cuncta: Mens uero caput in circulum agitatum. i. secundum naturã capitis motum. Quotcũq; igitur cõtigua sunt: capitis illius pelliculæ: quæ sane aĩa est: ĩmortalia nata sunt: quasi corpus sit ĩ aĩa cõstitutum: animãq; habẽtia: plena sunt corpore. Verum qcqd a pellicula procul in qua sunt: quæ magis participant aĩa: corpus existit. totum uero animal est. Itaq; mundus ex materiali quodã & intelligibili compositus est. Mũdus animal primum: homo secundũ: post mundum aĩal. Primum aũt aĩalium reliquorum. qđcunq; uero animæ munus cõceditur aliis. homo quoq; possidet Neq; solum nõ. bonus sed malus etiã: utpote mortalis ppẽditur Mundus enim non bonus: quia mobilis: non tamen malus quoniã ĩmortalis. Homo autẽ tum quia mobilis: tum etiã quia mortalis: malus esse cẽsetur. Anima hominis in hunc uehitur modũ Mens in ratiõe: ratio in aĩa. anima in spiritu: spiritus in corpore. Spiritus peruenas arteriasq;: sanguinemq; diffusus: animal undique ciet: moléq; corporis suspensam substinet: atq; circumfert. Vnde decepti quidam humorem sanguinis animã existimarũt: nos plane latuit: quia ĩ primis oportet spiritum ad animam usq; manere. deinde sanguinem coalescere: uenasq; & arterias cauas extendi: demum resolui animal: eamque mortem corporis esse. Ex uno autẽ principio cuncta depẽdent: principiũ ex uno atque solo. Et principium quidẽ mouetur: ut rursus extet principiũ. Ipsum tamen unũ præstat: nec ab unitate discedit. Tria igitur hæc sunt. Deus pater bonũ: & mundus: & homo. Mundus deus habet: mundus hominẽ. Mundus dei filius: homo genitura mũdi. Neque enĩ ignorat deus hominẽ: sed curã eius habet: ab eoq; co

gnosci se uult. Hæc unica salus hoi: cognitio dei. Hæc ad olympum ascensio. Ex hoc uno dumtaxat anima bona: neque interdũ quidem bona: alias autem mala. at secundum necessitatem. TATIVS. Quomodo id asseris omi Trismegiste. TRISM. Hoc inquam assero animam pueri contemplari seipsam: nondum ex natura sua propter corpus egressam: nondũ eni corpus omnino compactum est ac seipsam undique pulchrã conspicere: Nã haud corrupta est adhuc a corporis passionibus: mundi totius anima tuncque dependens. Cum uero compactum est corpus: animãq; in sui molẽ dispergit: & distrahit: tunc illa obliuioni subiicitur. pulchrique ac boni uisione priuatur. Obliuio autẽ ipsa improbitas est. Ideque accidit iis qui egrediũtur ex corpore. Recurrente enim anima in seipsam: spiritus in sanguinẽ: anima in spiritũ cotrahitur. Mens a uelaminibus libera & diuina existens. sua pte natura igneũ sortita corpus: per loca omnia circunuagatur: animãque iudicio iusto ac merito supplicio derelinquit. TATIVS. Quo pacto id ais o pater: TRISME. Mens quidẽ ab anima: anima uero a spiritu separatur. Indumentũ mentis anima. Indumentũ animæ spiritus: Cointelligere oportet o fili cum dicente auditorẽ: atque conspirare: auditũque acutiorẽ uoce dicẽtis habere. Harũ o fili uestrũ conuolutio in corpore terreno cõficitur. Siquidẽ nudã secundũ se mentẽ in terrea sistere mole penitus impossibile. neque enim potis est terrea fæx mentẽ adeo diuinã suscipere: neque tantũ numẽ patibili cõfirmatũ corpore sustinere. Assumpsit ergo mens animã uelut amicũ. Quinetiã aĩa diuina existens uehiculo spiritus utitur. Spiritus animal totũ pcurrit. Itaq; cũ primũ mẽs a terreno corpore soluitur: propriũ mox subit amictũ igneum: uidelicet corpus: quo sane quandiu circũtecta est: interreum corpus turgescere nequit. Terra nãq; ignem

minime sustinet: tota siquidē ab exigua sintilla cremaret. Qua de causa terrene moli circūfusus est humor: quasi quodā ad cō bustionē ignis obstaculū: qui cū acutissimus ac uelocissimus sit omnium diuinorum cōceptuū singulorum cōprehēdit elementorum corpora. Etenim ipse cœlorum artifex: igne potissimum ad suā fabricā utitur. Opifex quidē totius utitur oībus. oīs autē faber iis: quæ sunt circa terrā. orba nanq; igni mens hominis ad humanāq; dispositionem duntaxat idonea. diuina cōstruere nequit. Humana certe anima: non omnis quidem: si pia beataq;: diuina: postquā uero huiuscemodi aīa per mortem a carcere corporis est exempta: cum omnis subierit uirtutis: pietatisq; mandata: certe aut mens: aut deus efficitur. Certamen autē religiosæ pietatis hoc est. Recognoscere deum: iniuriam inferre nemini. anima tamen impia in natura propria remanet: ac seipsam nimiū cruciat corpus quærit quod ingrediatur terrenum & humanū. Aliud quippe corpus quam humanum: animam non capit humanam: neque fas est in corpus animam ratione carentis: animā rationalem corruere. Lex enim diuina generationem tam nephariā prohibet. TATI. Quo igitur modo crutiatur o pater hoīs anima: Quodue supplicium huius animæ grauius. TRIS. Impietas o fili mi Tati: cuiusnam ignis ardētior flamma: quā impietatis est. Quænam fera mordax ita corpus lacerat: ut impietas laniat animam. Nōne uides quot malis animus premitur impius. Heu sic fili uociferatur impius animus. Vror: absumor: quid agā nescio Deuorant me miserum mala undiq; confluentia: nō uideo quicquam: heu miser: non audio. Tales aflicti sunt animi uoces. Talis naturæ congrua mulcta non qualem tu forte fili: & alii quidā arbitrantur: quibus uidetur anima nostra: postquam est humanam exuta figuram in corpora degenerare brutorum. Hic enim

impius error: uerum castigationis eius modus alter. Mens utiq; cum dæmon efficitur: ad obsequium dei iubetur igneum capesse re corpus inde in animam transfusa nefariam: causam flagellis uerberat peccatorum. his animis uerberatus iniquus ad neces: cõuitia: obiurgia. rapinasq; uarias sese uertit. ad ea deniq; p quæ delinquũt homines. uniuersa delabitur. At cum in sanctã mens influit animam: extollit illam ad sapientiæ lumen. Hæc anima postmodum nunquam somni torpore languescit: sed & uerbis pariter: & operibus humano fert opẽ generi: iuuatq; modis om nibus suum semper æmulata parentem. Quamobrem oportet o fili nos agentes deo gratias obsecrare: ut bonæ mentis partici pes efficiamur. in melius quidem anima migrat: in deterius nun quam. Est etiam animarum communio quædam deorum. ani/ mæ communicãt hominum animis. Deus se communem singu lis exhibet. præstantior enim cũctis ille. Cuncta autem illo sunt imbecilliora. Mundus deo: homo mundo: homini brutum su biiciatur. Deus super omnia est: & circa omnia. Dei radii actus existunt: mundi radii sunt naturæ: radii uero hominis artes atq; scientiæ. Per mundum exercentur actus. iique in hominem: per mundi radios naturales descendunt. Naturæ per elementa: ho/ mines per artes atque scientias. Hæc utique mundi totius admi/ nistratio ex unius natura dependens: perque unam materiem re cte discurrens: qua nihil ualidius: nihil diuinius: nihil deniq; ma gis unitum. Hominum ad deos: ad homĩes deorum communio. Iste bonus est dæmon: anima: quæ hoc plena est: beata est: mi sera uero: uacua. TATIVS. Quanam ratione id ais o pater: TRISME. Scito mi fili: quia anima oĩs habet ipsum bonũ pro mẽte. De hac enim præsens nobis est sermo: non de ministro hu ius: quẽ supra diximus: ex iudici o demissum ad inferos. Anima:

mentis præsentia destituta: nec agere quicquam: nec dicere potis est. Sæpe uero mens extra animam: quo quidē in tempore nec audit: nec uidet anima: sed animali similis est ratione carenti. Tanta est potentia mentis: quæ animā huiusmodi deserit: implicitam corpori: & ab eadem tractā ad infera. Talis anima fili mi mentē nullam habet. Ideoque nec hominē hunc appellare phas est. Homo siquidem animal est diuinum: nec ē cum terrenis brutis. sed cum diis cœlestibus cōparandus. Quinimmo si audendum ē uetum fateri: homo uerus uel cœlicolis est præstantior: uel: saltem pari sorte potitur. Etenim quicunque cœlitum descendit ad terram cœli limitem deserit. Homo autē ascendit in cœlum: illudq; metitur Nec eum fugit quæ ima sunt: quæ ue sublimia. Ac reliq̄ omnia diligenter inquirit. Quodque maius est terram quidem haud dimittens in cœlum attolitur: tam ampla est humanæ naturæ potestas. Quāobrem audendum est dicere. hominē quidē terrenum. Deum esse mortalem. Deum uero cælestem: īmortalē hominem. itaq; horū uirtute duorū: hominis. s. ac mundi: gubernātur singula. uni demum cuncta subiiciuntur.

Mens ad mercurium.

d Esine tam diu differere o Trismegiste Mercuri. Sile: iā ante dictorū reminiscere: Etenim sensum tibi meū nō pigebit exprimere. eoq; magis: quo multe & uarie inter mortales de mundo deoq; opiniones pererrant. TRIS. Equidē ut ingenue fatear huius rei ueritatē nōdū teneo ipse. ergo mi domine purā exprime ueritatē. nam unicum te elucidare talia posse confido. MENS. Audi me igitur o fili. Tempus: deus: & uniuersum: sic se habent. Deus: æternitas: tēpus generatio. Deus æternitatem. æternitas mundū mundus tempus: tempus generationē efficit. Dei quasi essentia est: bonum pulchrū beatitudo: sapiētia

æternitas essentia.ipsum idem. mundi ordo. temporis transmu tatio.generationis mors & uita. actus dei mens & anima. æterni tas perseueratio:atque immortalitas:mundi institutio. & restitu tio.temporis augumentum & diminutio generationis denique qualitas. Aeternitas ergo in deo. in æternitate mundus. tempus in mundo.In tempore generatio.æternitas extat circa deū. Mū dus in æternitate mouetur: tempus terminatur in mundo. gene ratio complectitur in tēpore.sors itaque omnium deus. essentia uero æternitas.Opus æternitatis est mundus. factus quidem nō aliquando:factus autē semper ab æuo.Cum uero nunquā cesset æuum:nunquam cessabit & mundus. Cumque sit mundus æter nitate comprehensus:nulla mundi pars interit. TRIS Dei uero sapiētia quid est:MENS:Bonum:pulchrum: beatitudo: omnis uirtus & æuum:unde īmortalitatē præstat æuum: pseuerantiam materiæ tradens.Origo enim materiæ pendet ex æuo: quemad/ modum ex deo æuū.Generatio quidē ac tēpus naturæ geminæ: & in cœlo sunt & in terra.ī cœlo sane īmutabilia sunt. Hæc duo atq; īmortalia ī terra mutabilia corruptiōiq; obnoxia. Aeternita tis aīa deus est:anima mundi æternitas:terræ anima:cœlū: Deus in mente:mēs in anima:anima autē in materia.omnia uero ista p æuum:totum hoc corpus:in quo corpora oīa anima mēte:deoq; plena:intima mundi replet: cōplectitur extima: uitam omnibus hæc sugerit.extrinsecus quidē: ingenti huic perfectoq; animali mundi:intrinsecus autem cæteris quæ insunt mūdo uiuentibus Supraq; in cœlo:quod idem est:oīa sistens infra uero in terra:ge nerationē agitans.Mundū profecto cōtinet æuum siue p neces sitatē:seu prouidētia.uel natura.Et siquid aliud quis cogitat uel etiā cogitabit unquā:id omne deus agit.Actio dei potestas īsupa bilis:cum qua nec humanā: nec diuinam ullam comparare quis

audeat. Caue igitur o Mercuri: ne quid īfernorum: ne quid etiā supnorum dei simile censeas. nā a uirtute penitus aberrares. Nihil quippe simile est. quod dissimile solumq; & unum est. Neque cuipiam putes eandem quæ deo uim adesse. Quid enim post illum tale: & ad immortalitatem: & ad qualitatis transmutationē: quid autem præter hoc aliud deus efficiet: neque enim ociosus ē deus: nam ociosa forēt omnia. Cuncta siquidem plena sunt deo: ocium uero in nullis mundi partibus reperitur. nomen profecto uanum est ocium: tum secundum id quod agit: tum etiam secundum id quod agitur. uniuersa fieri necesse est: ac semper fieri secundum loci cuiusque naturam. Agens non uni præsens est tantum: sed omnibus nec unum dumtaxat uerum uniuersa producit. Nam efficax existens in se ipsa potestas: in iis quæ facta sunt minime sufficiens est. Sub ipsa enim sunt opera ab illo progenita. Age: contemplare: pro me subiectum tuo conspectui mundū atque eius diligenter circunspice formam. īuiolabile corpus: quo nihil antiquus per omne quidem adultum ac uirens. Inspice præterea mundos septem suppositos: ornatu mirifico fabricatos: ordine sempiterno: cursu suo differenter complentes æuum plena lumine singula: ignis uero in illis nullo modo. Amicitia enim cōtrariorum. dissimiliumq; commixtio. lumen instituit illustratum ab actu dei: bonorū omnium genitoris: totius ordinis principis: septemque mundorum ducis æterni: lunam uero cæteris præcurrentem: naturæ organum: inferiorem materiam trāsmutantem. Terram in mundi medio sitam: pulchri mundi subselium nutrimentum terrenorum oīum: eandēq; nutricē. Meditare numerū mortaliū īmortaliūq; uiuentiū mediū uero quasi cōfiniū utrorūq; mortaliū uidelicet atq; īmortalium: lunā ipsam circūeuntem: Anima rursus omniū plena: propriis ab ea motibus agitata: par

tim quidem circa cœlum: partim uera circa terrã: nec ea quæ dex
tra sunt ad sinistra: nequ e leua ad dextra. Item nec supera ad in
fera: nec ĩfera iterum ad supna. Quod aũt hæc oĩa genita sint o
dulcissime mi Mercuri: nequaq̃ nũc opus est. ut me differente p
discas. Nam corpora sunt habentq; animam: & mouentur. Hæc
aũt in unum cõgredi absq; cõgregãtis uirtute ĩpossibile ẽ. Opor
tet igitur a liquem esse talem ac penitus unum. Nam cum multi:
uariiq; sint motus: & dissimilia corpora: unus autẽ ordo uelocita
tis in omnibus: impossibile est duos aut plures esse factores: neq;
enim ordo unu s probaretur in multis. Præterea qui ĩter illos im
becillior esset: po tentiori nimirum inuideret: ex quo seditio quæ
dam exoriretur. Itaq; si unus eo rum auctor mutabi'ium aĩalium
extitisset: cuperet quoque ĩmortalia gignere queẽadmodum ge-
nitor ĩmortaliũ affectaret mortalia. Quinetiã una existente ani
ma: unaq; materia ad quã illorum potissimum fabricatio ptinet
Quod si ad utrumq;: ad quam prouincia maior: sic autem cogi
ta. omne corpus uiuẽs seu mortale siue immortale ex materia cõ
stat & anima. omnia sane uiuentia corpora animata sunt: non ui
uentia uero nuda pene in omnia. Anima quoque similiter secũ
dum seipsam suo propinqua parenti: uitæ causa est. uitæ autem
causa est quilibet immortalium. Quonam igitur modo: morta
lia uiuẽtia differunt a mortalibus: itemq; ab immortalibus ĩmor
talia. esse itaq; horum omnium auctoris præ cæteris est præcipu
um. Nam anima una: uita una: una quoque materia. Quisnam
iste quis alter præter unicum deum: Num alteri cupiam quã soli
deo conuenit procreare uiuentia: Vnus itaq; deus mundum unũ
est cõfessus. & solem unum. unicam lunam. unam quoq; diuini
tatem. Ipsum uero deum quot credimus esse: Vnus igitur singu
la facit in multis. Nũ censes arduum quiddã & laboriosum deo

uitam:animam:immortalitatem:mutationemq; efficere: Tu enī tot tantaq; potes: uides:audis:odras:gustas:tangis:loqueris: gra deris:spiras:intelligis. Neq; alter est in te: qui uidet: quiue audit alter. Nec loqtur unus:graditur alius:hic odorat: ille gustat: hic spirat:ītelligit ille. At unus hæc omnia præstat: neque etiam pos sibile est illa sine dei materia fieri. Vt enim qui cessat ab iis: non ē amplius animal: sic qui ab illorum constructione cessaret: mini me deus esset. id autem suspicari nephariū. Quod si cōcessum. nihil in rerum natura consistere. cui non insit naturalis quidam agendi uigor:simulq; certi operis excutio: quanto magis asseue randum est deo non deest potestatem omnium & effectum: Nā quicquid ociosum: imperfectum: imperfectum dicere deum ne phas. facit igitur omnia deus. Nunc mihi id paulum temporis o Mercuri totus adesto: ipsum te mihi dedito: opus dei confestim intelliges. Hoc opus adesse necessarium erat: ut essent ea quæ fi unt: quæue fiebant: & quæ fient in posterum. Id autem o suauissi me mi Mercuri uita est: id uero pulchrum. id autem bonum: id denique deus. Sin autem petieris: ut hæc tibi per exempla operū ante oculos ponam: aduerte quid tibi accidat generare uolenti. non tamen illius hoc simile. ille siquidem non diffunditur uolu ptate: non habet operis adiutorem. Suapte natura efficax: ui pro pria operans uersatur: in opere semper existēs ipse: quodcūq; fe cerit unq̄ Si quodam influxum suum ille subtraxerit: deficiente uita: in mortem corruent uniuersa. Cum uero uiuant omnia: una que sit uita cunctorum: unus est deus. Rursus si omnia uiuentia sunt: & quæ in cœlo uidentur: & quæ iacēt in terra: una autem ui ta cunctorum manat ex deo atque ipsa & ipse est deus. ab uno fi unt omnia conditore. Vita uero est unio mentis & animæ: mors autem non pernicies concretorum: sed unionis plurium dissolu

tio.Imago ergo dei æuum:æui mundus:mundi sol:solis autẽ ho
mo.At uero mutationem quandam populi mortem esse arbitrã
tur:ob eam causam:quia moles resoluitur corporis. uita se reuo
cat in occultum.Equidem o dilecte Mercuri.mundum quidem
mutari hac te doceo ratiõe:quia quædam illius pericule in occul
tum iugiter habeunt:nunquã tamen interire illũ existimato.Hæ
profecto mundi sunt passiones:reuolutio scilicet atq; occultatio
Reuolutio quidẽ cõuersio:occultatio autem renouatio est. Om
niformis præterea mundus formas haud sane aduentitias:pere
grinasq; suscipit.uerum ipse eas in seipso coagitat: etiam omni
formis mundi similis erit:at si unitam formam habuerit. In hoc
erit mundo deterior.Quid itaque dicemus ad hæc:ne obsecro ĩ
ambiguo resistamus.Quod enim in diuinis ambiguum nondũ
cognitum:unam igitur habet ideam. huius autem idea propria
cum aspectum fugiat oculorum incorporea est.formasq; per cor
pora singula exprimit.Neq; ulla te prorsus admiratio teneat: q̃a
sit quædam incorporalis idea.est enim qualis idea sermonis & ĩ
scriptionibus apices.uidentur enim per multum excedere:planæ
tamen ex natura:leuesq; sunt. Meditare autem quod nunc dice
tur audientius:quodque uerius etiam asseretur: quẽadmodum
homo nequit sine uita uiuere:ita nec deus uiuere potest: nisi bo
na producat.Hæc enim dei uita:hic eius: actus agitare singula:
uitamq; omnibus ĩspirare.Quædam uero eorum quæ supra di
ximus:certam quandam requirunt intelligentiam. Considera ĩ
hoc exemplo:quid potissimum significare uelim.Omnia sunt in
deo:non tãquã in loco posita. Locus enim corpus est immobile:
atq; ea quæ posita sunt:motu carent. Locatur quippe aliter ĩ cor
pore:aliter in phantasia.Cogita singula continentem:cogita ni-
hil esse quam incorporalis natura capacius:nihil uelocius: nihil

ualidius:ipſumque omnium capaciſſimum:uelociſſimum: potẽ tiſſimum. Sic iterum a teipſo icipiẽs meditare: atque animæ tuæ præcipito:quæ citius quam precipies euolabit. Iubeto inquam: ut tranſeat in occeanum:illa prius quam iuſſeris ibi erit:ide ubi nũc eſt nequaquam diſcedens. Iubeto iterum ut in cœlum uolet: nullis penis egebit:nihil eius obſtabit curſui:non ſolum incendium: non ætheris amplitudo:non uertigo cœlorum:non ſiderum reliquorum corpora quin penetrãs omnia: ad ſupernum corpus uſque tranſcendat. Quinetiam ſi uolueris globos omnes tranſire cœlorum:quodq; ſuperius eſt inueſtigare: id quoq; tibi licebit. Aduerte quanta ſit animæ tuæ poteſtas:quanta celeritas. Tu ne potes iſta:Deus nõ poſſit. Hoc igitur pacto contemplare deum: ut in ſe ipſo intelligentias omnes habentẽ habentemq; ſeipſum ceu mundũ penitus uniuerſum. niſi te deo equaueris:deum nunq̃ intelliges:nam ſimile ſemper a ſimili ſuo cognoſcitur. Extende teipſum in magnitudine ſine termino. Emerge ex corpore. totum ſupergredere tempus. æternitas eſto. Sic deum denique noueris impoſſibile nihil in teipſo ſupponens. Teipſum imortalem puta:cõprehendere cũcta potentem:ſcientiã omnẽ atq; omnem pariter artẽ. Omni ſublimitate ſublimior eſto: omni fundo profũdior:ſenſuſq; factorũ tuorũ ſingulos ĩ te colligito:ignis aquæ arridi. humidi. Adeſto ſimul mundi partibus oĩbus: cœlo: terræq;:mariq;. per omnẽ ætatẽ:extra corpuſculi tui uẽtrem habitato: per mortẽ nihil ĩterire putato. Cũcta hæc ſimul comprehendito: loca:tempora:moles:qualitates:& quantitates:ſic deũ intelligere poteris. Cõtra ſi animam tuam in corpus demerſeris. ipſamque abieceris:iiſque te uerbis in cenum proſtraueris. neque ſcio quicq̃:neque ſcire etiam ualeo. uaſtũ horreo maris fundum: in cœlũ uolare nequeo. non noui quid nũc ſim:non noui quid ſim futu

rus in posterum. Quid tibi cum deo: neque enim potes: cum sis malus corporisq; fetidi seruus: ipsum pulchrum: bonumq; perci pere. Extrema uero prauitas nō recognoscere deum. At uero cō fidere: atque sperare se bonum aliquādo reperire posse: uia quæ dam diuina est: ad bonum recto tramite ducēs: facilisque & per uia. passim procedenti tibi semper. occurret ambulāti: n auigan ti: die: nocteq; loquenti: pariter atque tacenti. Nihil est enim in re rum natura: quod non aliquā præ se ferat diuinitatis imaginem. TRISMEGIS. Nōne in uisibilis deus: MENS. Religiosus lo quere. Trismegiste. nam quis illo lucidior: Ille quippe oīa ob eā causam fabricauit: ut eū per singula cerneres. Hæc dei bonitas: hæc eius uirtus est. Illum fulgere per omnia: nihil est uel ī corpo reis etiam inuisibile: mens ipsa intellectione uidetur. Deus in ope ratione conspicitur. Hæc hactenus enodata tibi sint Trismegi ste: cætera omnia ipse per te iam perscrutaberis: neque falsa ueri tatis imagine decipieris.

Mercurii ad Tatium de cōmuni.

m Ens quidem o Tati ex ipsa dei essentia: si qua tamen est eius essentia: nascitur. Hæc qualiscunque sit: sola se ipsum sincera comprehendit. Mens igitur ab essentia dei nequaquam diuisa: sed illi potius eo modo connexa: quo so lis corpori lumen. Hæc mens deus est in hominibus: atque iccir co nonnulli ex hominum numero: dii sunt: eorumque humani tas est diuinitati q̄ proxima. Etenim bonus demō deos quidem prædicat immortales homines autem mortales deos. In animali bus autē irrationabilibus mens illa natura est. Nam ubicunq; ani ma: ibi quoq; mens: quemadmodum ubicunq; uita: ibi etiam ani ma in uiuentibus: absq; rationis discursu. Anima est uita uacua mentis: mens quippe adiutrix est hominū animarū: eas in bonū

proprium reuocans. In animalibus ratione carentibus cum natura cuiusque operando congreditur. in animis hominum resistit interdum: atque repugnat. Anima siquidem infusa corpori: a uoluptate atque dolore continuo deprauatur. ex corporis enī commixtione uoluptas & dolor: ceu riuuli quidā scaturiunt: in quos madens anima suffocatur. Quibuscunque igitur animis mens præsidet: suo illa fulgore illustrat: earum moribus malisque resistēs: quemadmodum uero medicus eruditus ægrotantis corpus doloribus afficit. urendo illud: atque secando recuperandæ ualitudinis gratia. eodem modo mens uoluptuosam affligit animā ut radices uoluptatis euellat. ab hac enī oīs animæ morbus: morbus animæ grauissimus: impietas est. opinio autē nō ad bonum prorsus ullum: sed ad malum potius allicit. At uero mens illa repugnans: sic animæ bonum procurat. ut sanitatem corporis: medicus quotcunq; hominum animæ mētem nequaq̄ sortitæ sunt gubernatricem eandem: quæ & brutorum animæ patiuntur. Dimittit eas mens cupiditatum imperio ad quarum explectionem ardenti quodam impetu perferuntur: rituq; ferarum immoderate & irascuntur: & cupiunt. Quodque deterius est: nec finem imponunt libidini ullum: nec malorum īueniunt passionūq; terminum. Hisce uelut littorem: ut uidicem deus legē proposuit. TATIVS Hic o pater disputatio illa de fato: quam in superioribus imperfectam reliquimus reuiuiscit. Nam si decretum sit quosdā adulteros: quosdam fore sacrilegos: cur aliquis inde mulctatur: quādo quidem cōpulsus fati necessitate deliquerit. TRISME. Omnis sunt fati opera fili. absq; illo nihil est corporalium: nō bonum: sine illo quicq̄ pōt: nō malum fieri sine illo. Decretū est eū quid turpe quid cōmiserit pati: ille ob id cōmittit: ut patiatur inde quodcunq; patitur quando cōmiserit. Cæterum de fati ac de

lictorum suppliciis: in aliis diximus. Præsens uero nobis est sermo de mente. Quid mens ualeat: q̃ differens in hominibus ac brutis sit eius istinctus atq; iterum quo modo in brutis quidem non est mens ipsa beneficia: in hominibus autẽ libidinis impetũ cohibet: iracundiæ restinguit ardorem. ex quo sequitur: ut inter homines: irrationales quidam: nonnulli rationales existant. Cũcti uero homines fato: generationi: transmutationi subiiciuntur. Initium quippe: finisque fati duo hæc: generatio. s. ac transmutatio. Et homines uniuersi id quidẽ patiuntur: quod instituit fatũ. Verum rationales illi: quibus diximus mentem ceu gubernatricem assistere. non eodem modo: quo cæteri patiuntur: immo ab improbitate alieni: existentesq; non mali: patiuntur minime malũ. TATIVS. Quomodo rursus hæc ais o pater. TRISME. Adulter nõne malus. Homicida nonne malus. Homo nõ adulter patitur. sed quemadmodum adulter. Nõ homicida: sed quẽadmodum homicida. Qualitatem transmutationis effugere impossibile est: sicut & generationis effectum. Prauitatem uero mẽtem habenti uitare licet. Quamobrem ego mi fili bonum semp dæmonem audiui dictantem: qui si litteris quæque monumenta mandasset: mira quædam in dies humano generi emolumenta conferret. Solus ille mi fili tãquam ipse pro me genitus deus uniuersa conspiciens: diuina in nos effudit oracula. Hunc equidem audiui sic aliquando prædicãtem: unum omnia sunt. præsertim intelligibilia corpora uiuimus potentia: actu: æternitate. Mens huius bona: quemadmodum & eius anima bona: cũ id ita se habeat: nihil est intelligibilium ab intelligibili distans Potest præterea mens princeps omnium atq; anima dei: quæcunque uult efficere. hæc ille. Tu igitur ista considera: & ad hunc quem inferam sermonem de fato: mente arrectisque auribus adsta. Si diligen

ter litigiosas captiunculas euitaueris: inuenies absque dubio: q̃d mens anima dei dominatur omnibus: tum etiam legi: ac cæteris uniuersis neque aliquid illorum: quæ ad fatum spectant: impossibile menti. Ideoque humanus animus fato superiori non tam quæ fato subiecta sunt negligit. atq; ista sũt oracula boni dæmonis optima. TATIVS. Vere diuine: atque etiam commode tractasti hæc o pater. At illud insuper mihi declares obsecro. Mentem in brutis operari naturæ modo dixisti: cum illorum affectibus cooperantem. Affectus autẽ irrationaliũ: ut arbitror: passiones sunt: mens ergo passio quædam est. Sic enim passionibus cõformať. TRISMEGIS. Euge fili bone: q̃ generose rogas: æquum est: ut tibi respondeam. Omnia quæ insunt in corporibus incorporea: patibilia sunt: immo passiões proprie sunt. Omnis motus corporeus: incorporea quoque mouentur a mẽte. Motus autem passio. Vtraq; ergo. tum quod mouetur. tum etiã quod mouet. patiuntur. Hoc quidem dominans illud uero subiectum. Cũ uero separatur a corpore: a passionibus liberatur. immo nihil usq̃ impatibile fili. cũcta enim patibilia. Sed passio & patibile ĩ hoc maxime differũt. q̃d unum agit. alterum patitur. Corpora uero secundum se ipsa etiam agũt. aut enĩ immobilia sunt aut mouẽtur. Vtrũ uero sit horũ: passio est. Incorporalia autẽ operãtur sẽper: proptereaq; patibilia sunt. Neq; te appellatiões moueãt. Operatio enĩ ac passio idẽ uocabulo tamen magis honorãdo uti. nil obest. TATIVS. Perspicuam de iis rationem reddidisti o pater. TRIS. Illud præterea considera o fili: quod duo hæc soli ex omnibus aĩalibus hominis deus ipse largitus est sermonem. s. atque mẽtem. Quæ quidem eiusdem ac ĩmortalitas premii esse cẽsentur. Iis quisquis ad id quod decet: utitur: nihil ab immortalibus discrepat. Quinetiam corporis solutus cõpedibus: ab utrisq; du

detur in chorum beatorũ simul atq; deorũ. TATI. Cætera præter hominẽ animantia: nonne sermone utuntur. TRIS. Non fili: sed uoce. permultũ interest uocẽ iter atq; sermonem sermo cũ ctis cõmunis hominibus: uox autẽ propria cuiusq; hominis: propria etiam cuiusq; generis animantium. TATIVS. O pater diuersa genera hominum diuersis utuntur sermonibus: TRISME. Diuersis o fili unus etiam sermo: qui per interpretationem huc atq; illuc translatus: unũ deniq; uerbum existere reperitur. Verbum idem apud ægyptios: persasque & græcos: sed uideris mi fili uerbi uirtutem: & amplitudinẽ ignorare. Beatus deus dæmon bonus: animam esse in corpore: mentem in anima: in mente uerbum pronunciauit: deum autem horũ patrẽ asseruit. Verbũ itaq;: imago ac mens dei est. est corpus quidẽ ideæ: idea uero aĩa est: purissimaq; materiæ portio aer: aeris anima animæ mens mẽtis deniq; deus. Deus uero circa omnia: simul atq; per omnia mens circa animam: anima circa aerem: aer circa materiam. Necessitas autem: prouidentiaque: & natura organa mũdi sunt: ordinisq; materiæ. Etenim intelligibiliũ unũquodq; essentia: essentia uero illorum: ipsum idem. Ateorũ quæ mundo insunt corporum: unumquodque est multitudo. Corpora composita ipsum idem habentia: atq; inuicem mutuo transeuntia: immortalitatẽ ipsius eiusdem perpetuo seruant. In cæteris corporibus: quæ cõposita sunt: corporis cuiusq; numerus est. absque numero cõstitutionem uel cõpositionem uel dissolutionem fieri: impossibile ẽ. unitates quippe gignunt atq; augent numerũ: rursusq; solute: in se numerũ retrahunt. Materia qdẽ una: totusq; hic mundus: magnus est deus: imago maioris: unitus illi: patris ordinẽ uoluntatẽq; seruans: uitæ totius integra plenitudo neq; est in eo quicq̃ per omnẽ æternitatem: restitutionẽq; paternã seu ad totum: siue

ad partē spectans: quod non uita fruatur: neq; est uitæ expers in mundo quicq̄: nec fuit ante: nec erit. Viuētem enim uoluit pater eius: quādiu est: esse mundum. unde deum hunc esse necesse est Quomodo possunt o fili in deo: in totius imagine: in plenitudine uitæ esse quædam uita carentia. Priuatio uitæ corruptio est: corruptio uero pernities. Quonā igitur pacto pars ulla eius qd incorruptibile est corrumpi: uel dei quicq̄ destrui potest: TATIVS. Nonne o pater animalia quæ in mundo sunt: mundi partes intereunt. TRISME. Rectius loquere fili. Erras enim in nomine: non moritur in mundo quicq̄: sed composita corpora dissoluuntur. Dissolutio mors nō est: sed mixtionis resolutio quædā. Soluitur autem unio: nō ut ea quæ sunt intereant: sed ut uetera iuuenescant. TATIVS. Cum sit quædam operatio uitæ: nonne motio quædam hæc est: atque iccirco quid in mūdo immobile: TRISMEGISTVS. Nihil o fili. TATIVS. Nunquid immobilis tibi terra uidetur. TRISME. Minime: sed multis motibus agitata. sola tamen hæc quodammodo stabilis. An non ridiculū esset ipsam nutricem omnium concipientem: parturiētemq; singula motu carere: impossibile enim aliquid absque motu parere nec minus ridiculum: quantum id corpus sterile nuncupare. Nihil enim aliud ipsius immobilis appellatio: q̄ sterile quiddam significat. Totum hoc o fili generatim considera: quod est in mūdo: aut crescendo: aut decrescendo mouetur. Quod uero mouetur: id præterea uiuit. singula tamen uiuentia: haud eadē esse necesse est. Simul quippe mūdus uniuersus existens: totus quidē immobilis. partes aūt eius agitabiles undiq;: nihil tamē corruptioni subiectum: sed appellationes quædam falsæ homines turbant. Neque enim generatio uitæ creatio est: sed latentis explicatio uitæ. neq; mutatio mors: sed occultatio potius. Cum hæc igitur ita

ſe habeant:immortalia cuncta. Materia quidem uitæ ſpiritus ē.
mens animæ. Ex mente uiuens omne profluit. Omne igitur ui/
uens per mētem:permanet immortale. Maximo uero omnium
immortalis eſt homo:qui deum capit: qui diuinæ conformatur
eſſentiæ huic enim ſoli ex omni uiuentium genere: deus ipſe cō
greditur. nocte quidem per ſomnia:die crebrius per portenta: p
que omnia ſibi futura prænunciat. per aues:per inteſtina: per ſpi
ritū:perque ſibyllā: propter quam uere dicitur homo ſcire quæ
ſunt:quæ fuerunt:quæ mox uentura trahantur. Illud autem in
primis animaduertas fili mi uelim: quod unū quodq; genus ui
uentium reliquorum:propriam mundi prouinciam habitat. hu
mida quidem aquā. terreſtria terram. aerem uolatilia:homo aūt
his omnibus utitur:terra:aqua. aereq;:& igni. Cœlū ſuſpicit:ſen
ſuq; illud attingit. deus uero circa omnia ſimul atq; per omnia.
Actus enim eſt omnium:atq; poteſtas. nā arduum quiddā eſt o
fi li. deum percipere. Hunc quotiens ītueri uolueris: aduerte mū
di ordinem:atq; ordinis eius ornatum. Aduerte neceſſitatem eo
rū:quæ ſenſu percipiuntur. prouidentiamq; cunctorum:quæ fa
cta ſint ante:& quæ quotidie fiunt. Aduerte plenam uitæ materi
am:talem ac tantum deum cum omnibus bonis:& pulchris diis
dæmonibus:atq; hominibus incedentem. TATIVS. At iſtæ o
pater operationes quædam ſunt. TRISME. Ah fili unde hæc:
niſi ab ipſo deo proficiſcuntur: num ignorans quod queādmo
dum mundi partes ſunt cœlum:aqua:terra & aer:eodem modo
dei membra:uita:īmortalitas:neceſſitas:prouidentia:natura:ani
ma:mēs:Horumq; omnium perſtipatio:ipſum bonum: neq; fit
aliquid uſq̄:nec eſt factum:ubi deus ipſe non adſit. TATIVS.
In materia ergo pater. TRISME. Materia fi'i mi ſeorſum eſt
adeo. ut locus ille proprius aſſignetur. Quid aliud illum exiſti

mas:q̄ rudem:indigestamque congeriem hanc existere posse:ne credas nisi formetur: Quod si formatur: ab aliquo certe formatur. Operationes enim formandi:partes dei esse diximus. A quo ergo uita donantur animantia singula: A quo fiunt immortalia:quæ immortalitatis munere perfruuntur: A quo mutanturi quæ mutabilia sunt:siue materiam:seu corpus nūcupaueris: de: actus esse memēto. Actumque materiæ:materiæ rationē: actum corporeum corporum ratiōem. actum essentiæ:essentiæ rationē idq; omne:neque quicq̄ est in omni: quod non sit ipse deus. Itaque nec magnitudo:neque locus:neque qualitas: nec figura: neque etiam tempus circa deum. Omne enim est. Omne autem circa omnia:atq; per oīa. Hoc uerbum o fili cole atq; adora. Cultus autem dei unus est:non esse malum.

Mercurii ad tatium Filium suum de generatione & impositione silentii. Tatiu.

iN communibus pater sermōibus per ænigmata quædā ac sine declaratione ullius adiunctionis: de deitate tractasti. asserēs ante regenerationem saluum fieri neminē Equidem dum ascendebas in montem:supplex tibi tūc astiti obsecrans. ut mihi regenerationis rationem aliquando reserares:id enim solum restabat tunc mihi discendum. Tūc demum spopōdisti te reuelaturū: cum a mundo forem alienatus. Ecce iam paratus sum pater:a mente mea mundi deceptiōes excussi. Tu ergo serua promissa. Regenerationis modum uel palam: uel clanculū:ut Iubet ediscere. Ignoro o Trismegiste: qua ex materia quoque semine natus fuerit homo. TRIS. O fili cōtemplatiua in silentio sapientia:semē eius uerum bonum. TA. Quonā serente pr̄:hoc enī ignoro. TRI. Voluntate dei mi fili. TaTI. Et quanti est qui non est genitus expers enim intelligibilis essentiæ. quod

si aliter se habeat: qui gignitur: deus erit dei filius. TRISME. Omne in omni: constans ex omnibus potestatibus. TATIVS. ænigmata fingis o pater: neque patris more cum filio loqueris. TRISMEGI. Hoc genus o fili non eruditur. uerbum quotiēs uult: sub insinuatione quadam in dei memoriam reducitur. TATIVS. Impossibilia infers: ac nimium uiolenta. qua propter his cupio cōtradicere. TRISME. Admodum discrepas a paterno genere Tati. TATI. Ne īuideas mihi pater: legitimus enim sum filius. Age præcor: regeneratiōis modum me doce. TRISME. Quid dicam fili quod dicam: præter hoc non habeo quicquam quod uerum cerno spectaculum: ex dei benignitate mihi iam oblatum: unde in corpus sum immortale translatus sumque non ille qui prius fueram: ac mens nuper effectus hoc misterium nō docetur. Vide hoc elemento formato per quod uidere licet: per quod neglecta est a me prima composita species. non quod sim coloratus tactumq; ac terminum habeam. ab iis enim ipresentiarū alienus sum. TATI. In furorē me insanūq; mētis oestrū o pater nimium concitasti: impresentiarum me ipsum haud uideo. TRI. Vtinam fili carissime tu quoque te ipsum non dormiens transcurrisses: instar eorum. qui somno insomniis occupantur. TATIVS. Dic age: quis est regenerationis auctor. TRISME. Dei filius homo: unius uoluntate dei. TATIVS. Nūc mutum o pater ac stupidum reddidisti: ipse quoq; a pristino statu mentis alienatus: eandem aspitio imarū rerum caractere magnitudinem: in eoq; mendatiū. Mortalis enim species per dies singulos transmutatur hæc ad tempus utpote falsa in augmētū: detrimētumque uertitur. quid ergo uerum Trismegiste: TRI. Quod non perturbatum. non determinatū: non coloratum: non figuratum: non concisum: nudum perspicuum: a seipso comprehensi

bile:intransmutabile bonum:ac penitus incorporeum. TATI. Insanio iam re uera mi pater:cunque sapiētem abste sperassem me fieri:eiuscemodi cognitiōe:sensus obtuli sunt. TRISME. Sic accidit fili:nam sursum latum ut ignis: & deorsum latum ut terra & humidum uelut aqua:necnon spirans ut aer: quomodo ipsum sensu precipies:non durum:non molle: non densum nō penetrabile:solum potentia:atq; actu considerandum. qui uero potest:oret:ut generationem quæ in deo est:intelligat. TATI. Impotens ego sum pater. TRISME. Absit hoc o fili. recurre in te ipsum:& cōsequeris. uelis:ac fie. Purga sensus corporis. solue te ab irrationalibus materiæ ipsius ultoribus. TATIVS. Num ultores intra me sunt: TRISME. Non pauci o fili sed orribiles ac multi. TATIVS. Ignoro pater. TRISME. En fili: hæc una est ultrix. ignorantia:secunda tristitia:tertia incōstantia: quarta cupiditas quīta iniustitia. sexta luxuries:deceptio septima: octaua inuidia:fraus nona:decima ira: undecima temeritas: duodecima uere malitia:hæ quidem sunt numero duodecim sub iis plures aliæ continentur. Quæ per corporis carcerem īclusum:in tristem hominem sensibus pati cogunt. Absunt autem istæ ab eo: qui est dei fretus clementia. Atque ita cōstat regenerationis modus: ac sermo. Deinceps sileto mi fili:deumque silendo laudato: eoque pacto diuina clementia nunquam a nobis aberit. Gaude deinceps mi fili:nam potestate diuina in contēplationē es ueritatis eleuatus. Descendit in nos cognitio dei:hac accedente:repulsa est ignoratio. Descendit in nos cognitio gaudii:hac præsente tristitia penitus aufugit. in eosq; se uertit:qui ad eam parati sunt capiendam. Potestatem uoco ad gaudiū perducentē:constantiā cuiusuis proculdubio suauissima est. Complectamur igitur eam libentissime fili:ea enim cum primum ad erit mollicicm omnem

prorſus expellit. Quartam uero nunc continentiam uoco: uim uniuerſarum uictricem cupiditatum. Gradus hic o fili: iuſticiæ fundamentum exiſtit. Aduerte autem quo pacto a cũctis operibus iniuſticiam expulit. Iuſti quidem effecti ſumus: abſente iniuſticia fili. Sextam uoco potentiam in nos deſcedentem: communitionem ſcilicet aduerſus exceſſum. hoc deniq; diſcedẽte: inuoco ueritatem. aufugit mox deceptio: ueritas adeſt. Vide quomodo abſolutum eſt bonum: ueritate præſente. Liuor. eni diſceſſit a nobis ueritatis enim innatum eſt bonum: cum uita ſimul: & lumine: nec ultra ire uindex acceſſit. Verum ultrices omnes repentino quodam impetu reiectæ ſunt Intellexiſti fili regenerationis ipſius modum: denario præſente numero: intellectualis generatio compoſita eſt: quæ duodenarium numerum reiicit. Idque ex ipſa generatione ſpeculati ſumus. Quicũque igitur propter benignitatem generationis: quæ ſecundum deũ eſt: ſenſum amittit corporeum. ſeipſum cognoſcit ex diuinis cõpoſitũ: factuſq; indecliuus: diuina potentia tota mente lætatur. TATIVS. O pater concipio non oculorum intuitu: ſed actu mentis: qui per uires intimas exercetur. in cœlo ſum: in terra: in aqua: in aere. in animalibus ſum: in aboribus: in corpore: ante corpus: atque poſt corpus. At id præterea mihi dicas uelim: quomodo ultrices tenebrarum: numero duodecim adecẽ poteſtatibus repellunť. Quis modus triſmegiſte: TRIS. Tabernaculum iſtud o fili eſt: ex zodiaco circulo conſtitutum: qui ex duodenario numero cõſtat illo. Numerique undecim ſunt: unus omniformiſq; ſecundũ ideas naturæ: ad hominis peruagationẽ: atq; circuitum Itaq; diſiugatæ quodammodo ſunt adinuicem ultrices illæ. in agendo tamen quodammodo coniugatæ. ut ecce inſeparabile eſt ab ira temeritas. Merito ergo ſecundum rectam rationem eatenus inter

uallum:quatenus a potestatibus decem idest a denario numero repelluntur. Denarius o fili animæ genitorem. Vita uero & lux ubi unitæ sunt:ubi unitatis ipsius numeri sunt:ex spiritu nati:ita que unitas secundum rationem denarium complectitur:rursusque denarius unitatem. TATIVS. Eia pater uniuersum uideo: meque ipsum in mente cōspicio. TRIS. At hæc est regeneratio o fili non adesse ulterius corpori:quantitate dimenso. Ob hanc profecto rationem:regenerationis mysterium prot uli, ne simus calumniatores totius:aduersus multos:quos deus ipse uult. TATI. Responde ad hæc o pater. corpus istud ex potentia constitutum:num aliquando dissoluetur: TRIS. Caue ne id ulterius audeas. Impossibilia profers:ac penitus erras mentisq; oculis ista loquendo impietate:nimia profanaris. Sensibile naturæ corpus ab essentiali generatione procul admodum discrepat. unum quidē dissolubile indissolubile alterum. Illud mortale hoc immortale. An uero ignoras:quod & deus: & unus filius natus es. TATI. O quam uellem o pater:anologiam illam per hymnum:quē dixisti audisse te a potestatibus dum ipse in octonario essem. TRISME. Octonarium o fili cecinit ipse pimāder. Vnde te decet umbraculum soluere. purus enim ille pimander: mens diuinæ potētiæ:non plura mihi quam scripta sint aperuit. existimans me reliqua scrutaturum:hortatus me est ad decora officia:ex quo omnes quæ in me uires sunt:concinunt. TATIVS. O pater audire hæc:& intelligere uelim. TRISMEGISTVS. Quiesce fili gesce in quam audies iam harmonicam cantilenam regeneratiōis: hymnum quem nunquam sic facile propalarem:nisi tibi conductorum confiderem. Non docetur hoc:sed occulitur in silentio. Vide me fili bone:obserua singula diligenter. Sic enim te quoq; decet orantem sub diuo:occidente sole:ad austrum oriēte uero:

ad eurum faciem uertere. TRIS. Vniuersa mundi natura hunc audiat hymnum. Audi terra: aud ite turbines imbriũ. o silue sile te: cantaturus sum creatorũ omn iũ: totũq;: & unum. Audite coe li: quiescite uenti: circulus immortalis dei o rõnem istam exaudi at: Cano iã creatorem omnium. terrarum distributorem: coelum æquilibrantem: iubentẽ ex occe a no aquam undiq; fluere dulcem ad hominum alimentum: iubentẽ ignẽ fulgere supernæ adactio nis hominum: atq; de orũ: Agamus illi oẽs una uoce gratias: tra nanti coelos: naturãq; creanti. Hic mentis est oculus: hic potentia rũ benedictionem libenter excipiet. O meæ uires laudate ipsum unum & oẽ Cõsonate uoluptati meæ oẽs animi uires. Cognitio sancta: qu æ tuo lumine fulget: per te lumen intelligibile cantans gaudio mentis exulto. Omnes potentiæ mecum una concinite. Constantia canta mecum. Iusticia mea p er me iustum canat. Cõ munio mea totum ipsum laudet. per me canat ueritas ueritatem Bonum nostrũ: bonũ denique canat. O uita: o lux a nobis in nos benedictio currit. Gratias habeo tibi pater: actus omniũ potesta tum. Gratias ago tibi deus omnium potestas actuũ. Verbum tu um per me te laudet. per me mũdus uerborum recipit sacrificiũ hoc. meæ uires clamãt: totũ cantant: uoluntatẽ tuam perficiunt. Tua uoluntas abs te in totum: sacrificiũ uerborũ ab omnibus ex cipe. O uita totum quod est in me: salua. O lux totum illumina: spiritus deus. Verbũ tuũ me regit spiritifer opifex. Tu solus es deus. Homo tuus æc clamat. per ignem: perq; aerẽ: per aquam: perq; ter rã: per spi itũ: perq; creata: Ab æternitate benedictionẽ inueni: qua desiderio in uoluntate tua quiescã. TATIVS. No ui pater hunc hymnũ abs te ex uoluntatis affectu cantatũ: unde mundum attigi meũ. TRIS. Intelligibilẽ dic mũdũ fili. TAT. Intelligibilẽ dico pater. Ex tua siquidẽ cantilena: illustrata mihi

mens est: quo fit: ut ipse quoq; ardeã amore canendi. TRIS. O fili mi tati: ne sine propositio laudes cãtato diuinas. TA. Ex mẽ te cantabo mi pater. TRISME. Quæ speculor infundo tibi generationis prægenitor tati. TA. Deo uerborum offero sacrificia. o deus: tu pater tu dominus: tuque mens: accipe sacrificia uerborum: quæ requiris a me: te uolente perficiuntur omnia. TRISME. Offerto fili hostiam patri deo gratam: oratiõiq; tue intentus esto. TA. Gratias habeo tibi pater: quod ista mihi predicare uolueris. TRISME. Gaudeo fili: quod te bona quãpluria ex ueritate. quæ sane sunt immortalia opera: id a me discens silẽtium uirtutis annuncia nulli communicans regenerationis mysterium: ne tãquã calumniatores quidam reputemur. Etenĩ uterq; nostrum ad sufficientiam meditatus est. ego quidem discens: tu uero predicens: ex quo teipsum: patremq; nouisti.

Mercurii ad Aesculapium Epylogus.

q Voniã filius meus tatius: te absente: naturam omniũ discere uoluit. cunctari uero me noluit. ipse utpote iunior ac nup accedẽs: ad cuiusq; cognitionẽ: coactus sum plurima dicere: ut facilis illi foret atq; expeditus intuitus: operæprecium esse censui: ut ex multis eligẽs potiora summatim nũc tibi disputationẽ præcedentẽ repetam. Licet enim tecum: utpote rerum naturæ perito: per mysteria quædam percurrere. Quæ sensu percipiuntur: facta sunt oĩa: fiuntq; quotidie. genita non a se ipsis: sed ab altero fiunt. Multa sunt genita. sensu patentia singula: differentiaq;: nec oĩno similia. quæcunq; gignuntur: procedunt ab altero. Est ergo quis factor istorũ: atq; is ĩgenitus: ut genitis antiquior sit. Genita enim diximus ab alio fluere. Nihil autem præter ingenitum: genitis esse potest antiquius. Factor quip

pe potentior est & unicus: solusq; re uera sapiens uniuersa: cum nihil omnino præcedat. Dominatur quoq; multitudini: magnitudini: actioni continuitati: genitorumq; omnium differentiæ. Præterea genita uisibilia sunt: inuisibilis ille. ob id uero facit: ut uisibile fiat. semper igitur facit. Dignum est intelligere: intelligēdo mirari admirādo se beatū uocare: patrem legitimū recognoscentem. Quid enī adulcius parente legitimo: Quis iste: Quo modo eum reperiemus: An illi appellationē dei soli decens est attribuere: uel factoris: uel patris: An tria pariter cognomenta: deū ergo cognominato. propter potētiam. factorem: propter actum patrē deniq;: propter bonum. Est enim potestas a genitis admodum differens: actus autē in productione cūctorum. Quāobrē sermonis uarietate: uanitateq; dimissa. duo hæc in primis meditari oportet. genitorē. s. ac genitum horum nihil est mediū. nec quicq̄ præter hoc aliud. Cum ergo omnia itelligere uolueris: horum recordare duorum: eaq; esse uniuersa memento. nihilq; tibi erit ambiguum. nec supernorum: nec infernorum. seu diuinorū siue mutabilium: aut patentium: aut eorum quæ in tenebris delitescunt. Duo nempe cuncta sunt: genitor ac genitum. nec secerni alterum ab altero potest. neq; enī factorem absq; facto eē possibile est. utrūq; illorum idipsum existit: Itaq; neutrum disiungi licet ab altero. quēadmodum neutrorum a seipso diuidi. Si enim ipsum faciēs: nihil præter ipsum quod facit est aliud: simplex. n. est: ut semper est: ita semper est agens: idemq; sibiipsi: & in existēdo pariter: & in agendo. Nihil autem quod genitum: a seipso genitum est. non ergo seorsum factum a faciente: qui horum unū subtrahit: perdit & alterum: Vnus quippe natura propria naturam semper alterā respicit. Si itaq; duo cōcessa sunt: efficiens & effectum. unita quidem sunt inuicem. sic tamē ut unū præcedat

alterum uero sequatur. præcedens sane deus efficiens: sequẽs uero id quod est effectum. Quicquid id deniq; sit: neq; diffidat qspiam iis quæ diximus uarietate rerum perterritus: quasi tã diuersorũ cõstructio: uel ardua sit: uel idigna: maiestate diu ia. Vnica enim deo gloria: omnium constitutio: atque idest. uelut corpus dei effector. Ab ipso profecto factore nihil malum. nihil que turpe. He siquidẽ passiones sunt. creata sequentes opera. quẽadmodum æs rubigo. animata corpora: limus. At neque faber ferrarius induxit rubiginem: neque animati corporis genitor: cenũ ac sordes. eodemque modo: nec deus etiam malum. Generationis autem perseueratio. malum surrepere cogit eaque de causa mutationem deus rebus instituit: & ceu quandam generationis ipsius purgatiõem. Preterea eidem pictori figurare licet cœlum: terram. mare: deos: homines: bruta: arbores: ac uita carentia. Deo uero uni: talium deerit agendorum facultas: O dementem: o cæcũ & totius diuinæ cognitionis inexpertem. Nihil est magis o æsculapi ridiculum: q̃ quod huic accidit. Nam dum se deum uenerari fatetur: ex eo quod creandi negocio curaque liberet: deum ipsum prorsus ignorat. quodque deterius ẽ mortaliũ illi passiões ascribit: inuidiam: superbiã: ignorantiam: ĩbecillitatẽ. Nisi enĩ faciat omnia: aut superbus est: aut potius ĩbecillis: quorum utrũq; nepharium Deus enim unicam propriamq; naturam habet idq; ipsum bonum est. Bonus autem: nec superbus est: nec impotens. Ipsum uero bonum. deus est. Bonum quippe ipsa uis oĩum agẽdorum. Quodcunq; genitum a deo genitum: idest a bono & ab eo: quod omnia põt. Vide quomodo ille quidẽ facit: quomodo etiam illa fiunt. quod si comprehẽdere uelis. licet magnam rationem perpulchram. atq; simillimam intueri. Aspice precor agricultorem. semina in terræ gremium diffundẽtem. hic triticum:

ordeum alibi:alibiiuero reliqui generis ſemina. Aſpice eundē uites maloſq;:& ficus repaſtinantem: atq; amputantem : eodemq; modo deus ipſe in cœlum quidem ſerit immortalitatem:in terra uero mutationem:ſin totum deniq; mundum uitam: atq; motū Hæc autē haud multa ſunt:ſed pauca . certoq; numero determinata. Cuncta enim quattuor ſunt ac deus & generatio : quibus omnia compræhenduntur.

FINIS EST OPERIS ELEGANTISSIMI
MERCVRII TRISMEGISTI

Mercurii Triſmegiſti per Marſilium Ticinum Florentinum e græco in latinum Traducti Finis.

Venetiis per Damianum de Mediolano.
M.CCCCLXXXXIII.die.x.Maii.

BIBLIOTECA
XV
NAZIONALE CENTRALE
FIRENZE

